

ROSOVICE

HOLŠINY

SYCHROV

2005

Vážení občané, hosté, přátelé!

Na letošní rok připadají dvě významná výročí: 700 let existence obce Rosovice (první písemná zmínka o ní je z 19. června 1305) a 120 let trvání Sboru dobrovolných hasičů.

Při této příležitosti jsme si dovoluili připravit pro Vás útlou publikaci, ve které se dozvíte leccos o minulosti i současnosti obce.

Zároveň děkuji všem, kdo se jakkoli podíleli na vydání této publikace, a všem, kteří mají zásluhu na uskutečnění všech akcí, pořádaných u příležitosti těchto výročí.

Markéta Lojínová, starostka obce

1305, 19 Jun. Pragae

*Nos Wencezlaus, Bohemiae et Pol. Rex, not acc. „quod nos pro hiis omnibus, in quibus ecclesia in Byczow per nos dampnificata est pro decimis, videlicet quas de araturis nostris ibidem habere debuit, pro carnificibus, pistoribus, tabernis, que ecclesia ipsa antequam ciuitatem ipsam de loco antiquo ad illum, in quo nunc est, transtulissemus, in ipsa antiqua ciuitate habebat, et pro dampnis aliis, que ecclesia ipsa ex illa translatione ciuitatis per nos facta sustinit, que omnia ad viginti marcarum redditus sunt iuxta rationem congruam estimata, ipsi ecclesie in Bytzow er Saccensi, cuius Saccensis ecclesie prebenda ipsa ecclesia in Bytzow ab antiquo ets adiuncta, condiquam volentes facere recompensam, ipsi ecclesia in Bytzow villam nostram **Rosseyowitz** in permutacionem pro predictis conferimus et donamus, et villam ipsam ipsi ecclesie in Bytzow et prebende Saccensi, - in perpetuum applicamus.*

Dat. Pragae a. d. MCCCVo, XIIIo kal. Jul. indic. III, a regn. nostrorum Boemie IX, Pol. uero Vo.

(Ex orig. arch. cap. Prag. cop. in Mus. Boh.)

1305, 19. června, Praha

*My, Václav, král český a polský činíme (tímto listem)... my pro toto všechno, v tom kostele v Bydžově, (který) skrze nás je poškozen (zatížen) ve prospěch desátku, který patrně z našeho oltáře tamtéž máme dlužit, od řezníků, mlynářů, hostinských, které měl sám kostel v právě tom starém městě, (a) který jsmě byli přenesli ze samotného starého místa na ono, na kterém je nyní, a pro jiné škody, které sám kostel z onoho přenesení skrze nás utrpěl, což všechno k dvaceti hřivnám je znovu dáno (odhadnuto), (a) rovněž tak shodnou sumou je očekáváno, (tomu) samému kostelu v Bydžově a Žatci, ke kterému žateckému kostelu sám kostel v Bydžově je od starodávna spojen důchodem, přiměřenou vůlí činíme odškodnění, samému kostelu v Bydžově ves naši **Rosovice** výměnou za dříve řečené potvrzujeme a dáváme a samotnou ves samému kostelu v Bydžově a žatecké prebendě... na věky přičiňujeme.*

Dáno v Praze, Léta Páně 1305, o XIII. kalendách červnových, III. indikce a (roku) panování našeho českého devátého, polského skutečně pátého.

(Z originálu v Archivu pražské kapituly, opis v Národním muzeu.)

Minulost a současnost obce

„Ves byla příslušenstvím hradu Dobříš. 24. 6. 1321 ji Štěpán z Tetína vyzvedl na ves zákupní či městečko. Lenní dvůr stával při rybníku Sychrovském. Kolem r. 1390 se Rosovice dostaly k arcibiskupskému panství Příbram, pak (kolem r. 1520) část k Valdeku, po vysazení Příbramě na město (20. 11. 1579) vráceno k Příbrami, ale rozprodáno. K panství Dobříš se Rosovice dostaly kolem roku 1600...“

Tak začíná první kniha kroniky obce, kterou za starosty Emanuela Veselého začal - retrospektivně - psát jako první zvolený kronikář (3. 2. 1935, kdy byla zvolena i letopisecká komise) řídící učitel místní školy Jakub Halada (nebyl místním rodákem - přistěhoval se do obce 1. 9. 1934). Kronika tedy byla psána *ex post*, zřejmě ze vzpomínek pamětníků a z jiných pramenů, zejména podle školní kroniky. Proto jsou některá údobí (např. 1914 - 1918 - tehdy se obecní kronika přímo na kroniku školní odvolává, či 1919 - 1933) popsána pouze stručně.

Kronikáři pak postupně byli V. Hendl (řídící učitel) 1938 - 1943, St. Peták (řídící učitel) 1944 - 1950, J. Roušal (řídící učitel) 1950 - 1963, A. Havlík (varhanář, zemědělec) 1963 - 1964, Zd. Choc (ředitel školy) 1964 - 1993 a ing. Elen Langerová 1993 - dosud.

Do té doby měl Sychrov vlastní popisná čísla (1 - 20), v roce 1935 se však stavbou nových domků spojil s Rosovicemi; ty měly společně s Holšinami 202 pop. čísel.

A kronika pokračuje: „R. 1366 se uvádí Prošek z Rosejovic. Léno Rosejovické obdržel za Václava IV. purkrabí a lovcí dobříšský Ctibor Tlama z Fuchspěrka a Drastu. V r. 1891 Havlík (jemuž Václav IV. vysadil manství s povinností “být ku hradu v Dobříši se samostřílem“) měl právo v královských lesích sekati dříví a pást stáda... (R. 1421 zapsal Havlovi král Zikmund za 200 kop Stojičku /dnes Sejká Lhota/, Lhotu /Slovanskou u Drevník/, Mokrsko a Vlčice...) R. 1454 užíval léno Havlův strýc Lacek z Rosejovic, který od Markéty z Holovous koupil r. 1454 část Kotenčic...“

Část Sychrova náležela k dobříšskému panství, a to včetně rybníka (o němž je zmínka z r. 1491, kdy ho Jindřich ze Švamberka vylovil před tím, než postoupil dobříšské panství Děpoldu z Lobkovic). „Nato se majitelé léna střídali, až konečně v pondělí po sv. Matěji 1540 sňal z něho král Ferdinand mnohé závazky ku hradu Dobříši a propustil dvůr Sychrovský se vším a všelikým jeho příslušenstvím dosud manský ku hradu Dobříši a dal jej co dvůr „dědičný“, zpupný a svobodný se 4 lány dědin a jeho svobodami i zvolil nejvyššímu písaři a purkrabí karlíštejnskému Janu Bechyní z Lažan a na Pičíně. Léno pak s desk zemských vymazáno a zapsáno co statek zpupný v desky zemské...“

„Tato část vsi dostala se později ku statku Obořišťskému, kdežto jiná část vsi ku Dobříši zůstávala, zejména též rozsáhlý rybník “Sychrov“, jenž na počátku XVII. věku jmenuje se součástí panství Dobříšského, jež sem sázelo 60 kop plodu kaprového.“

„Po válce 30leté vystavěn na místě někdejšího manství v části Obořišťské nový dvůr a r. 1653 dvě chalupy a krěma. Roku 1788 měl Sychrov 10 popisných čísel, z nichž část náležela k Dobříši a část k obořišťskému panství - ta byla k Dobříši přikoupena 25. 8. 1789. R. 1849 tu bylo 15 čp...“

V polovině 19. století (dlouho před tím, od doby Karla IV., spadaly do roku 1849 všechny osady s krajem Podbrdským a Vltavským do kraje Berounského) začala řada

územněsprávních změn, jež skončila zčásti po roce 1918, zčásti až v letech 1960 a 1964. Výnosem ministerstva vnitra z 9. 8. 1849 byly k 1. 1. 1850 zrušeny tehdejší kraje a panství, místo nich byly zřízeny soudní okresy. Ty trvaly - s malými změnami - až do roku 1949, kdy byly zákonem ze dne 21. 12. 1948 č. 280 s platností od 1. 1. 1949 zřízeny kraje nové, a vládním nařízením č. 3 ze dne 18. 1. 1949 byly některé okresy zrušeny - jejich části byly převedeny k okresům novým, větším. K dalším změnám došlo pak k 1. 7. 1960 podle zákona č. 36 ze dne 9. 4. 1960.

Ony v roce 1850 zřízené soudní okresy se po dvou či více sdružovaly v okresy politické (základní jednotkou samosprávy byly místní obce, obvykle s osadami, jejich počet se však často měnil vzájemným spojováním či naopak rozlučováním - osamostatňováním). V letech 1855 - 1868 však platilo, že každý soudní okres je zároveň okresem politickým.

V letech 1850 - 1855 byl náš region rozdělen do 13 soudních a 7 politických okresů; soudní: Příbram + Dobříš (sem tedy spadaly i Rosovice), Hořovice + Zbiroh, Smíchov + Zbraslav v kraji Pražském, Březnice + Mirovice, Rokycany + Blovice v kraji Plzeňském, Sedlčany + Votice + Milevsko v kraji Českosudobudějovickém.

Politickými úřady byla zprvu okresní hejtmanství a od 26. 5. 1855 okresní úřady - ty se k 1. 9. 1868 znovu změnily na okresní hejtmanství, od r. 1919 na okresní politické správy a od r. 1928 znovu v okresní úřady (z nichž některé měly své enklávy a expositury - např. v letech 1937 - 1942 spadaly Rosovice pod dobříšskou exposituru okresu Příbram. Před tím, v letech 1850 - 1864, patřily Rosovice k Dobříši jako jedna z 59 místních obcí, v letech 1864 - 1949 pak jako jedna z 28 místních obcí).

V letech 1949 - 1960, kdy se soudní okresy znovu rovnaly okresům politickým, byl náš kraj rozdělen do devíti okresů ve třech krajích: kraj Praha - okresy Příbram, Dobříš (kam spadaly Rosovice), Sedlčany, Hořovice, kraj Plzeň - okresy Blatná, Blovice, Rokycany, kraj České Budějovice - okresy Milevsko, Písek. O čtyři roky později zvětšený okres Příbram spojil bývalé okresy Příbram a Dobříš, větší část okresu Sedlčany, část okresu Blatná a okrajové části okresů Hořovice, Rokycany, Blovice, Písek a Milevsko. (Dnes je samozřejmě situace opět jiná: v roce 2000 byly zrušeny okresy a nově vznikly kraje s krajskými úřady; obec tedy spadá do Středočeského kraje, který má sídlo v Praze.)

Rosovice s Hořinami a Sychrovem tak sdílely osudy celého Dobříšska: kraje bez významného průmyslu (leda relativně krátce trvajícího železářství), kraje, kde hlavní obživou obyvatel bylo zprvu zemědělství. Teprve později se objevily pro muže možnosti lesních prací, pro ženy - od roku 1865 - šití rukavic. Mnohé tu ovlivňoval velkostatek Colloredo-Mannsfeldů...

Určitou zajímavostí z historie obce je „Trestní rejstřík 1889 - 1938“. Obsahuje 728 záznamů (několik z nich je však už z let dřívějších, od r. 1883), v každém pak je uvedeno jméno, stav, zaměstnání, politická příslušnost, přečin, trest. Nelze samozřejmě uvádět ani příkladem kdo, za co a jak byl trestán (je ovšem pravděpodobné, že některá rodová jména se v obci vyskytují i dnes), nicméně ze zápisů lze dovodit některé dobové zajímavosti - např. zaměstnání. Nejčastěji se ve starších dobách vyskytoval záznam *nádeník*, *horník*, *domkář*, *rolník*, méně často *zedník*, *pekařský - truhlářský učedník*, *kočí* (v roce 1925 byl pokutou 10 K potrestán jistý kočí “za neopatrnou jízdu“), *cvokař*, *šička rukavic*, v letech 1921/22 se vyskytlo nápadně často zaměstnání *lesní dělník*.

Jako místo soudu je nejčastěji jmenován Okresní soud Dobříš a soud Praha - Karlín. Nejčastěji uváděnými přečiny byla urážka na cti, krádež (tehdy označovaná jako zločin), tuláctví (asi rekordmanem mohl být jistý F. K., horník: za potulku byl během patnácti měsíců 1920 - 1921 zatčen a vězněn - obvykle na několik týdnů s jedním postem týdně - 17 x), pytláctví, polní pých... V pozdějších letech však byly přečiny zaznamenávány pouze číslem paragrafu či článku trestního zákona.

Tresty byly buď peněžní - pokuty, či vězení (někdy *tuhé vězení*, často s *tvrdým lůžkem* nebo *postem*). Relativním srovnáním lze dovodit, např. v roce 1915, že pokuta 10 K = 24 hodin vězení; v roce 1918 se vyskytlo několik trestů (uvedena jsou ženská jména) za *předražování*: pokuta 20 K nebo 48 hodin vězení. Častým doprovodným trestem byla *ztráta volebního práva* - rozumí se při obecních volbách.

Některé záznamy trestů jsou později vyškrtnuty spoznámkou z *ahlazeno* či *amnestie*.

Podobné informace o minulosti mohou dát i tři knihy vydaných čeledních knížek a domovských listů, první z let 1905 - 1940, druhá z let 1911 - 1948. V první je seznam 249 osob, jimž byly čelední knížky vydány, a to s podrobnými údaji: číslo pořadové, číslo vydané knížky, jméno, rok a místo narození žadatele, příslušnost, náboženství, živnost či zaměstnání, postava, obličej, oči, obočí, nos, zuby, vlasy, vousy, ústa, zvláštní znamení, datum vydání knížky. V poznámce se uvádějí rodiče a bydliště žadatele. Prvním záznamem je vydání čelední knížky č. 50 jistě Anně Boubelíkové z Rosovic, narozené 1890.

Nejčastěji jsou uváděna zaměstnání *šička rukavic* a *dělník*, později *řemeslný (tesařský, zednický, řeznický* atd.) *pomocník, nádeník*, od roku 1910 pak *horník* (v roce 1911 je uveden dokonce *uhlíř*, jakýsi Jos. Dragoun, nar. 1890).

Nejčastější jména (v mužském i ženském tvaru): Kocán/Kosán, Dolejš, Boubelík, Vačkář, Lexa/Leksa/Lexsa, Karnet, Vaněček, Kilián/Kylián/Kylyan, Balabán, Vitásek, Černý, Švejnoha, Kočí, Krása, Petřík, Dřevěný, Růžička, Korba, Třešňák, Klier/Klíř, Mochán, Smetana, Žáček, Burian...

Záznamy o vydávání domovských listů jsou vedeny od r. 1929, popisy žadatelů jako v předchozím případě nejsou uváděny, vždy se však uvádí i zaměstnání (v roce 1934 se např. vyskytlo i „manželka hudebníka“) a rodiče žadatele. První, komu byl domovský list - a to 10. 9. 1929 - vydán, byl Jos. Vitásek z Rosovic, nar. 1912, poté následuje dalších 854 záznamů. Domovské listy byly vydávány z různých důvodů: „v záležitosti starobní podpory“, na vyžádání justičního orgánu, při trvalém přestěhování, „za příčinou sňatku“, „za účelem žádosti k četnictvu“, od r. 1937 pak často „za účelem vydání občanské legitimace“, mnohdy však důvod není uveden.

V knize je vložena značně proškrtaná statistika „O přijmutých a navrácených knížkách čeledínských“ a osmistránkový seznam „Obdrželi příslušnost na základě zákona 5/12 1896 ř. z.“, který obsahuje 105 jmen.

Druhá kniha obsahuje 68 záznamů o vydání čeledních knížek v době od 6. 1. 1911 do 9. 9. 1919 (převážně uvedeno zaměstnání *šička rukavic* a *dělník*) a 51 záznamů o vydání Vysvědčení zachovalosti a národní spolehlivosti v roce 1950; zde už je uvedeno i vyúčtování za jejich vydávání, a to v celkové částce 795 Kčs. V knize je vložen „Výkaz vydaných osvědčení o státní a národní spolehlivosti“ (při rozlišení pojmů *zachovalost* a *národní spolehlivost*), obsahující 152 jmen z období od 31. 7. 1948 do 6. 2. 1950, a osmistránkový seznam „Vysvědčení zachovalosti a osvědčení o nár. spolehlivosti“ za dobu od 14. 6. 1946 do 28. 11. 1947 (69 jmen) a od 5. 1. 1948 do 8. 7. 1948 (62 jmen).

Třetí kniha, vedená německo-česky, zahrnuje seznam vydaných domovských listů od 19. 10. 1941 do 14. 6. 1942 pro 153 žadatelů.

V roce 1890 byla zbourána obecní kovárna, místo o výměře 381 m² bylo ohrazeno a zřícena zde školní zahrada, zaknihovaná jako majetek školy...

Z let 1914 - 1919: „Bída byla veliká... zvláště ve městech, odkud na vesnice muselo se jezdit pro potraviny. Pomíjený venkov zase došel vážnosti... Rád bojovatí pro cízáckou dynastií nešel nikdo, ale vyhnutí nebylo. Doufalo se však, že válka dlouho nepotrvá a že za 2 - 3 měsíce bude skončena. Ale přepočítali se všichni...“

„Nedostatek kovů k válečným účelům... přiměl rakouskou vládu k tomu, že nařídila, aby byly sňaty i zvony z věží... A tak 15. září 1916 došlo i na zvon ve zdejší kapli a to přirozeně ten větší... Ve školách vyučování bylo věcí vedlejší. Místo vyučování hotovily děti pro vojíny různé cupaniny, papírové vložky do bot, ponožky, polštáře a p.. V jarních měsících sbíraly a sušily na čaj listy ostružiníku...“

„Zpráva o převratu 28. října 1918 přišla do naší obce až 29. října ráno. Přinesl ji desátník Vításek z čp. 192, který toho dne jel časně ráno do Příbramě... Hned téhož dne Alois Klier, syn řídícího učitele, který po celou dobu války byl němý, nabyl zase řeči a všechny "orly", tj. státní znaky rakouské, umístěné na trafikách ap., srhal a naházel do rybníčka... Na paměť... zazazena byla t. r. Lípa svobody, a to z jara 1919... pod lípou v láhvi je prý pamětní spis...“

Zároveň však: „Zákonem ze dne 22. července 1919 uložena obcím povinnost poříditi v každé obci veřejnou obecní knihovnu... zdejší obec se však dosud nepostarala o vhodnou místnost... knihovna jako přítěž je vždy umístěna u starosty a změnou funkce mění se i pobyt knihovny...“

„Dne 22. 6. 1919 odhalena byla Sborem dobrovolných hasičů pamětní deska padlým vojínům - hasičům... na vnitřní zdi kaple... V roce 1920 vítalo obyvatelstvo zdejší hlavu státu... (president T. G. Masaryk tudy projížděl do Hluboše)... Dne 7. 7. 1929 uzavřelo obecní zastupitelstvo s firmou Pecan z Příbramě smlouvu o postavení pomníku padlým ze světové války za předem sjednanou cenu 8 000 Kč. Odhalení pomníku bylo 21. července 1929...“

„Také v naší obci jevil se v prvních letech popřevratových čilý ruch stavební. Zmínky především zasluhuje zastavění tzv. Stromovky, tj. části mezi Rosovicemi a Sychrovem, následkem čehož spojeny Rosovice úplně se Sychrovem. K zastavění Stromovky byl dán počátek už v roce 1914 vystavěním čísla 168... Pozemky tyto patřily vesměs obci, která je poměrně dosti levně zájemcům prodávala. Značně stavělo se i v Hošínech... Průměrně stavěly se domky za cenu 30 - 40 000 Kč. Jejich vystavěním ubylo nájemníků, takže většina rodin má svůj vlastní rodinný domek... Ze staveb veřejných byla podniknuta v roce 1924 nákladem obce stavba silnice z Rosovic do Obořiště, a to pouze na katastru rosovickém. Silnice převzata do správy okresu. Ke stavbě dalšího úseku od katastru rosovického do Obořiště došlo pak až v roce 1935, a to nákladem okresu...“

„Ve zdejší obci měl první rádio Fr. Žáček z čp. 12, a to již v roce 1925. Byl i prvním koncesionářem na celém obvodu pošt. úř. dobříšského...“

„Zaměstnanost dostupila vrcholu v letech 1927 - 29, ale od té doby začíná klesati... Nejvíce postižení jsou lesní dělníci. Po pohromě mniškové káceny celé komplexy lesa na Babě a kolem Roubené studánky. Když však stromy byly vykáceny a odvezeny, začíná se pociťovat nedostatek práce...“

„Nejvíce dětí rodí se v rodinách nejhudších, tj. v Holšinech, které skoro polovinou naplňují zdejší obecnou školu...“

Při prvním sčítání lidu 16. 12. 1921 měla obec 183 domů a 1035 obyvatel, při druhém, v prosinci 1930, 207 domů a 1044 obyvatel.

Pro srovnání uvedme počty obyvatel v celé obci (Rosovice + Holšiny + Sychrov) až do současnosti (ovšem s poznámkou, že počet domů se zvyšuje, ačkoli mnohé kdysi trvale obydlené se změnilo - a mění - na rekreační, obydlené pouze sezónně): rok 1869 - 1024, 1900 - 1119, 1930 - 1044, 1950 - 827, 1961 - 814, 1970 - 782, 1980 - 718, 1991 - 706, 2001 - 736, k 1. 1. 2005 - 725 (věkový průměr obyvatel začátkem letošního roku je 40 let).

K témuž datu je v obci 282 domů s čísly popisnými, z toho 265 určených k bydlení, a 70 objektů určených k rekreaci (s přidělenými čísly evidenčními).

Nyní však zpět k minulosti.

„Finanční poměry obce v roce 1925 jsou velmi dobré... nemá dluhů, ale má i malé obecní přirážky... zvláštních dávek, kromě dávky ze zábav, obec nemá...“ (což bylo výjimkou: mnohé obce zvyšovaly - aby uhradily své dluhy - místní poplatky až na 400 %).

Po vyhlášení tzv. zákona záborového „...občané zdejší obdrželi pozemky, tzn. přiděly ze dvorů Obořiště, Kotenčice a Buková, kteréžto dvory vesměs patřily k velkostatku dobříšskému... Do záboru přišel i lihovar v Dobříši...“

Po vyhlášení zákona o reformě veřejné správy „...zbaven samosprávy i okres Dobříš. Spojením jeho s okresem příbramským, značně zadluženým, přibylo poplatnictvu dluhu, což obráží se ve zvětšených okresních přirážkách a ve špatném stavu okresních silnic, vedoucích naší obcí...“ Přesto „...zkanalizována část obce nad kovárnou a dolejší část od školy k rybníčku...“

„V době poválečné staly se i Rosovice letním sídlem Pražanů...“

Rok 1934 byl jedním snad z nejbohatších na kulturu - amatérské divadlo (a to i ve srovnání s okolními obcemi): SDH sehrál 18. 3. hru „Pan Čáp na to káp“, 4. 11. „Když srdce promluví“, 25. 12. „Stáží, tobě něco schází“, TJ Sokol 25. 2. hru „Oblaka“, 1. 4. „Mlsní kocouři“, 11. 11. „Srdce“, 2. 12. „Staré hříchy“, jednota Orel 30. 12. „Čarovná noc“, DTJ 28. 10. „Zasvitlo nám slunko zlaté“ a 18. 12. „Pro rodné brazdy“. A to ještě proběhla tělovýchovná akademie, dožínky, veřejná cvičení... Kronika také dokládá: „Ant. Ditrich stal se knězem při zdejší kapli... majetek obce oceněn na 203 790 Kč. Dluhů obec nemá. V obci je Spořitelní a záložní spolek, tzv. Reifeisenka, založený v roce 1907, dnes čítá 103 členů, starostou jeho byl Ant. Žáček z čp. 62, předsedou dozorcí rady Tomáš Vitásek, obecní strážník (hle, dnes obec strážníka nemá!), spolek vyžaduje 1,471 882.90 K vkladů...“

V tomto roce - či rok před tím - vznikly Dělnická tělovýchovná jednota a jednota Orel, přesnějších zpráv o jejich vzniku a počátcích však není. První zmínka o DTJ je v obecní kronice mezi záznamy z roku 1934: „V Holšínách založena DTJ, 1. starostou zvolen Karel Lexa, hostinský v Holšínách, jednota má 30 členů, náčelníkem je Josef Hájek ze Sychrova...“ Prvním okrskovým cvičením se jednota představila 21. července 1935 na louce v Holšínách. „Cvičení se vydařilo, ale pokázeno bylo částečně nejistým počasím ve dnech předcházejících. Před cvičením konal se průvod s hudbou obcí Rosovicemi, v němž se spolků jako hosté byla zastoupena jedině zdejší Těl. jedn. Sokol...“

Jednota Orel měla v roce 1935 30 členů, starostou byl Ant. Žáček, náčelníkem Jos. Hájek ze Sychrova a náčelnicí Anna Vokurková. Rok poté klesl počet členů na 28.

1935 - v obci je 50 nezaměstnaných, ti nejhudší bydlí v obecní pastoušce; v obci jsou dva kováři, jeden obecní, druhý, Jos. Procházka, s vlastní kovárnou; záměr obce vystavět obecní domek (pro kancelář, knihovnu a byt kněze) za 26 000 K nebyl realizován, zato však obec „koupila motorovou stříkačku o síle 35 - 40 HP za 25 400 K se vším příslušenstvím a 160 m hadic“; místní Kampelička (existovala od r. 1907 do r. 1952) má 105 členů, předsedou dozorčí rady je K. Jánský, celkové vklady - 153 342.30 K

1936 - „Místní organizace Republikánské strany se všemi svými složkami, tj. Domovinou a Odborovou jednotou, se usnesla postavit památník státníku a svému bývalému vůdci Dr. A. Švehlovi... Vypracování památníku svěženou Janu Škvárovi, kameníku z Hostomic za předem sjednanou cenu 2000 K. Železno zahrádku kolem pak udělal Ant. Procházka, kovář, za 400 K. Památník byl odhalen odpoledne dne 24. května za četné účasti obecního...“ (v roce 1950 však byl památník stržen); v obci sehráno osm divadel (z toho Orel „Srdíčko z lásky“, operetu K. Baláka a J. Vašaty); „poměrně málo se stavělo... Majetek obce 260 000 Kč, dluhů obec nemá...“

Za rok 1937 nebyla kronika dokončena: kronikář, říd. uč. J. Halada byl stížen mrtvicí a jeho nástupce Fr. Veselý, rolník z čp. 15, musel obecní kroniku odevzdat na okresní úřad v Příbrami, odkud se obci vrátila až v roce 1947. A teprve v listopadu 1950 byla na příkaz ONV Dobříš vytvořena pětičlenná letopisecká komise, jež měla chybějící záznamy doplnit, a to ze vzpomínek místních pamětníků, ze zápisů Sokola, hasičů, školy a MNV. Proto jsou zápisy - nebereme-li v úvahu líčení politické situace - velice stručné (např. 1938 - „...při vyklizování pohraničí vrátilo se několik rodin do naší obce bez majetku, který tam zanechaly...“, 1939 - „...hasiči sehráli jedno divadlo a světili motorovou stříkačku...“, 1940 - „...připraven /ale nikdy nerealizován/ silniční plán... 1942 - „...do koncentračního tábora Treblinka odvezena A. Lichtnerová, do M. Trostince J. Popper, E. Popperová a H. Popperová. Po květnu 1945 nevrátil se nikdo... 1944 - „...8 chlapců posláno na nucené práce do Německa... koncem roku do zdejší obce zaveden telefon...“

1945 - „...poté, co 11. 5. večer přijela první sovětská výzvědná hlídka a 11. 5. dva útvary RA, byl 20. 5. předsedou zvolen Ant. Petřík... během roku přesídlilo budovat naše pohraničí 21 rodin... založeno družstvo pro rozvod a elektrizaci obce...“. Nový MNV byl pak ustaven v březnu následujícího roku (předsedou se stal Fr. Švec) - tehdy se také poprvé slavil 1. máj - Svátek práce, a rok poté, 15. 1. 1947 proběhlo „slavnostní rozsvícení“, dokončení elektrifikace obce (v tomto roce si obec vyžádala půjčku 94 000 Kč na opravu cest).

Fr. Švec byl odvolán z funkce v roce 1948, novým předsedou MNV se stal Ant. Kolář; zřízen byl samočinný vodovod v levé části Holšín a mlékárna, o rok později byla zřízena poradna pro matky (zprvu umístěná ve škole) - v roce 1950 byla přestěhována do čp. 9; tehdy byl také instalován místní rozhlas a na obecních plochách bylo vysázeno 10 000 stromků (sázení dalších stromů pak pokračovalo i v dalších letech).

1952 - při MNV ustaven výbor žen, v Holšínách zřízen dětský živý útulek, v hostinci u Sýkorů zřízena veřejná telefonní stanice. Došlo ke konfiskaci některých majetků a některá hospodářství byla předána do nucených nájmu. 1953 - v čp. 103 p. Veselého zřízeno středisko STS (kancelář byla v č. 29)

1954 - v únoru otevřeno v hostinci u Sýkorů kino; vyměřeny čtyři parcely pro rodinné domky (tři domky byly poté postaveny v roce 1956)

Od roku 1955 zaznamenává kronika počty sňatků, počty narozených i zemřelých (srovnání obou čísel svědčí o pomalém, ale trvalém snižování počtu obyvatel), a podrobně také průběh počasí během roku. V roce 1957 je uveden i postesk: „Spolková činnost je slabá, ať jsou to požárníci nebo ČSM či Sokol, všichni považují za činnost několik tanečních zábav“ (v onom roce jich bylo 19)...

V zápisech z roku 1966 v kronice čteme: „Byl to řídicí učitel Halada, který kroniku započal, pokračovali dále ředitelé V. Hendl, S. Peták a J. Roušal. Všichni měli tu potíž, že se museli vracet o několik roků zpět. To samé potkalo i mě a jsem nucen používat nejen své paměti, ale i zápisy zdejších institucí...“ Současně připojuje kronikář několik ještě starších vzpomínek: „...asi deset velkých zemědělců vlastnilo výkonný mláticí stroj s lisem a parním kotlem... také v Holšínách se sdružili v r. 1947 ke koupí mlátičky s elektromotorem... v roce 1945 bylo založeno elektrizační družstvo, za členy se přihlásili všichni až na 3 čp... současně vzniklo strojní družstvo (11 členů), každý složil 11 000, zakoupen traktor Zetor 25 a vyorávač bramborů (vlastní traktory už měli J. Krása a Ant. Volenka)... Od roku 1949 tu pracuje Čs. červený kříž...“

V roce 1962 vznikl adaptací tří sousedících domků společný objekt pro kancelář MNV, úřadovnu VB (dosud byla stanice VB v Holšínách), poštu, pro ČSČK (který měl tehdy 55 členů, tři zdravotní hlídky, předsedkyní byla Marie Kabíčková) a obecní knihovnu (kterou rok poté převzal do správy kronikář - knihovna měla 650 svazků a 38 čtenářů). V té době byla v obou částech, v Rosovicích i Holšínách, jak prodejna Jednoty, tak pohostinství. (Určitou zajímavostí bylo v obci natáčení filmu „Kuřata na cestách“ v roce 1961 a v roce 1964 týdenní prázdninový celostátní sraz pionýrů na Nové louce - vojsko postavilo stanový tábor pro 900 dětí včetně koupaliště a kuchyně.)

V roce 1963 měla obec celkem 810 obyvatel, z nichž bylo 178 zemědělců, 248 dělníků a technických pracovníků, dětí ve věku 4 - 12 let bylo 106, ve věku 13 - 15 let 46, důchodců a osob bez pracovního zařazení 157. Narodilo se 10 dětí, zemřelo 11 občanů, přistěhovalo se 9 a odstěhovalo 24 lidí - celkový úbytek 16 osob byl jen dalším důkazem stálého deletrvajícího poklesu počtu obyvatel.

1966 - dokončena silnice Větrník - Holšiny, oploceno sportovní hřiště a ze sousední stodoly zřízena klubovna a šatny pro TJ Sokol, celkový úbytek obyvatel - 18 osob (rok poté byl výjimkou: do obce přibylo 26 obyvatel, v následujícím roce však opět pokračoval úbytek - o 5 osob)

V červenci 1970 byla otevřena nová prodejna v Holšínách (stavba trvala rok) a vyasfaltována cesta na Sychrov; v roce 1971 vzniklo osm nových rodinných domků (o dva roky později bylo vyměřeno dalších šest stavebních parcel), hřiště pro MŠ (rok poté tu byla postavena chatička pro děti a jejich hračky) a opravena byla střecha kostela (pro sňaté čapí hnízdo byla postavena náhradní tyč s konstrukcí), avšak kronikář konstatuje: „...plány, které si obec pro letošní rok stanovila, nebyly splněny... vedení JZD a MNV se po celý rok nedokázaly sjednotit a navázat spolupráci...“ V tomto roce byla při MNV ustavena komise veřejného pořádku (předseda Jos. Fara), finanční (Hedv. Růžičková) a stavební (Jos. Mužík). 7. května 1975 byla dokončena krytá tribuna u hřiště, v polovině června pak začala bagrováním terénu pro základy stavba objektu pro prodejnu, poštu, dětskou lékařskou ordinaci, knihovnu a kancelář MNV včetně bytu domovníka - hrubá stavba byla však dokončena až po dvou letech, prodejna

Srpen 2002, povodeň u chat Pod Sajovkou

Obecní úřad Rosovice, duben 2005

byla otevřena 4. 11. 1978. (Mezitím v roce 1976 uvádí kronika poprvé hnízdění labutí na „Sychrováku“, vyvedení sedmi mláďat rok nato, čas od času se zmínka o labutích a počtu vyvedených mláďat vyskytuje i v následujících letech.)

1979 - úprava rybníčka na požární nádrž, zřízení kanalizace v Humnech a Stromovce, demolice domku Fr. Petříka pro novou cestu a chodník, domku po R. Doubkové a B. Kocánovi pro park a dětské hřiště; v září zahájil činnost Sbor pro občanské záležitosti, jeho první akcí bylo vítání prvňáčků ve škole, poté vítání nových občánků; v obci 851 obyvatel

1981 - obec si stanovila hlavní úkoly na pět let: dobudování hřiště pro MŠ, dokončení kanalizace ve Stromovce a požární nádrže v Holšínách, úpravu všech místních cest, rozšíření komunikace k Větrníku

V roce 1983 (kdy měla obec 698 obyvatel s tendencí stálého poklesu, a už 28 původních domků bylo „rekreačních“, kdy „Sychrovský rybník v létě doslova obležen“) se objevují první postesky: „...nedostatkem jsou divoké skládky chatařů a vypouštění jímek z domácností... v celé obci jsou jen tři studny, kde je nezávadná voda... hnojení průmyslovými hnojivy nepříznivě ovlivňuje přírodní prostředí... katastrofální je pokles stavů drobné zvěře...“

V roce 1984 byla zřízena nová trafostanice (ve škole byla opravena sociální zařízení a v MŠ zřízena nová ložnice a šatna), rok poté byly vyměřeny další parcely pro výstavbu rodinných domků, na hřišti zřízena vrтанá studna („...ubyla letitá starost dovozu vody každý týden...“); obec měla 677 obyvatel. Nový MNV, zvolený v roce 1986 (předseda Ant. Rampa, tajemník Jar. Krása) „...nesplněné úkoly převedl do dalšího volebního období...“ - nejdůležitější byla stavba čističky odpadních vod (byla zahájena po předchozích projektových přípravách a zajišťování financí v roce 1990) s plánovaným nákladem 3,5 mil. Kč, a výstavba splaškové kanalizace při plánovaných nákladech 6 mil. Kč; „...prodejna masa stále uzavřena, maso jen 1x týdně v potravinách, nedostatečný výběr, zato dobře slouží pojiždná sběrna prádla a čistírna OPS Příbram...“

1987 - postesky: „...zatímco v jiných obcích se staví, v Rosovicích tolik potřebná výstavba rodinných domků stojí...“ - obtížná byla proto, „...že se má stavět na zahradách soukromých majitelů...“ (V tomto roce bylo myslivecké sdružení na katastru JZD rozděleno do dvou.)

1988 - „...kvalita vody v obecních i soukromých studnách není dobrá, voda obsahuje vysoký stupeň dusičnanů a je naprosto nevhodná pro kojenec...“; v Sychrově vzniklo „...tolik potřebné nástupiště pro trasu Dobříš - Rosovice“, vznikla i nová komunikace Holšiny - Buková (a kronika uvádí každoročně jména nejlepších brigádníků, účastnících se prací v obci, také však zajímavost: „Pod střechou verandy ZŠ je už po několik let kolonie netopýřů v počtu asi 100 ks“)

V roce 1989 bylo - pouze však v Holšínách - vytyčeno několik parcel pro zástavbu. V následujícím roce (a to už se blížíme současnosti), 22. 3. 1990, resignovalo šest poslanců dosavadního MNV - po volbách se stal prvním starostou (po 45 letech „starostou“, nikoli „předsedou MNV“) Petr Kyšperský a místostarostkou Marie Hahnová; ZRUP začal s budováním I. části splaškové kanalizace (projektové náklady 1 mil. Kč), poté ZRUP a STAS Dobříš zahájily výstavbu čističky. Pohostinství Jednoty v Holšínách bylo vráceno rodině restituentů, kteří je prodali pražskému hudebníkovi M. Pavlíčkovi. Objevili se první podnikatelé: Jos. Poplštejn, dřevovýroba, Milan Hric,

stavební práce, H. Černá, krejčová, švadlena, O. Odl, stavební práce, J. Němeček, obchod...

Několik číselných údajů z tohoto roku (počet obyvatel/z toho důchodců/počet domů/z toho trvale obydlených): Rosovice 342/170/109/89; Holšiny 218/94/84/66; Sychrov 136/63/47/39; celkem 696/327/240/194. V obci je 72 automatických praček, 140 barevných TV, 124 telefonů.

Čistička odpadních vod byla dána do zkušebního provozu v roce 1992, současně začala výstavba kanalizace - severní části: 3,04 mil. Kč tvořila státní dotace, 2 mil. Kč hradila obec. Kino bylo zrušeno, naopak ale vznikla nová tradice slavných poutí (se stánky a atrakcemi - v mnohém však obci pomáhal i sponzor - podnikatel M. Hric).

1993 - „...oddíl kopané Sokola Rosovice (podle sponzora ASKO - Sokol) udržuje sportový život...“ (hrál stále I. B třídu)...

1994 - obec má 703 obyvatel; ČOV uvedena do trvalého provozu, v říjnu byla dokončena rosovická kanalizace a zároveň začala výstavba kanalizace pro Holšiny - tam byl také otevřen po rekonstrukci hostinec s pensionem Na kloboučku, u bytovek vzniklo nové dětské hřiště; příjmy obce - 5 379 200 Kč, výdaje 4 185 080 Kč

1995 - dokončena větší část splaškové kanalizace v Holšínách (dodavatel prací: STAS Dobříš), začala příprava plynofikace obce, výstavby vodovodu a parcel pro rodinné domky

1996 - obec má 719 obyvatel; kompletně dokončena splašková kanalizace (celkové náklady včetně čističky odpadních vod 23,5 mil. Kč, kolaudována v březnu 1997), objekt staré kovárny (poté býv. OÚ) koupila firma KVARTEX, zpracována urbanistická studie obce, postavena nová požární zbrojnice (kolaudována v březnu 1997)

1997 - v dubnu až srpnu probíhaly práce na plynofikaci v Rosovicích

V letech 1998 - 2000 probíhala výstavba vodovodu.

2001 - podle sčítání obyvatel k 1. 3. 2001 měla obec 735 obyvatel (379 mužů, 356 žen) o průměrném věku 38,3 let, z toho 366 ekonomicky aktivních, 24 nezaměstnaných (z toho 9 mužů), 172 důchodců, v rámci obce pracovalo pouze 77 lidí, 217 jich dojíždělo jinam. V obci bylo 261 domů (253 rodinných - v letech 1991 - 2001 bylo postaveno 29 RD)

2002 - oprava silnice v Rosovicích (v zástavbě obce směrem od Kotenčic ke kostelu); na místní komunikace byly umístěny nové dopravní značky; 12. 8. postihla obec povodeň - zaplaveny byly louky a zahrady u rybníků a potoků; provedena plynofikace budovy obecního úřadu

V roce 2003 se obec stala členem Svazu měst a obcí ČR; proběhla oprava silnice v zástavbě obce směrem na Pičín a Obořiště; zpracována projektová dokumentace na plynofikaci částí obce Holšiny a Sychrov (na základě průzkumu zájmu občanů o připojení na plyn); 20. října proběhla oslava 90. výročí vysvěcení místního kostela sv. Petra a Pavla.

V současné době probíhá plynofikace Holšín a Sychrova.

A v následujících letech - doufejme, že to finanční možnosti obce dovolí - bude snahou obce opravit postupně místní komunikace, což je asi v současné době největší problém.

Sbor dobrovolných hasičů Rosovice

„Sbor dobrovolných hasičů založen byl v obci v roce 1885. Zakládající členové byli: František Petřík, rolník, čp. 23, Vilém Eška, učitel, Josef Bondy, obchodník, a František Sýkora, hostinský, čp. 63. Prvním starostou byl František Petřík, velitelem František Sýkora, jednatelem Vilém Eška a pokladníkem Jan Vostrý, učitel,“ uvádí kronika obce.

(Poznamenejme, že historii hasičského sboru bylo třeba zpracovat z kronik obce a školy - kronika sboru se totiž neznámo kdy a jak ztratila; proto také je tato kapitola poměrně stručná.)

V roce 1915 „...dne 15. září vypukl ve zdejší obci požár ve statku č. 25 z neznámých příčin. Vyhořela 4 stavení se vši sklizenou úrodou - čp. 25 Václav Vaněček, čp. 26 Josef Černý, čp. 27 Fr. Černý, čp. 28 Antonín Černý...“

„Dne 22. srpna 1917 odhalena pamětní deska padlým hasičům a vojínům velmi slavnostně. Při tom hrála hudební kapela, kterou vycvičil horlivý učitel a velký hudebník Ladislav Vošahlík...“

V roce 1931 pořádala Okresní župa hasičská Dobříš č. 103 „v neděli 14. června pod protektorátem obecního zastupitelstva Rosovice 28. sjezd...“

Roku 1934 měl sbor 36 činných a 16 přispívajících členů, starostou byl Em. Veselý čp. 56, velitelem Jan Kadlec čp. 165, spolková místnost byla v hostinci J. Sýkory (společná s Orlem). Toho roku se SDH účastnil likvidace pěti požárů - „...v Rosovicích se sbor účastnil požáru dne 8. dubna, kdy V. Soukupovi z čp. 53 vyhořela stodola. Byl to první požár v Rosovicích po 20 letech...“ (Poznamenejme ještě, že od roku 1932, kdy J. Sýkora hostinec přestavěl a prodloužil, byl sál hostince největší v obci.)

50. výročí vzniku oslavil sbor 11. července 1935. „Ráno byl průvod vsí, pak účast na církevních bohoslužbách. Po nich uděleny byly pamětní medaile těm členům sboru, kteří byli nepřetržitě činnými členy zdejšího Sboru dobrovolných hasičů buď 50 nebo 25 let. Zlatou medaili za 50tiletou činnost obdrželi pouze dva členové, a to Jan Kadlec a Josef Švejnoha. Stříbrnou medaili za 25tiletou činnost dostali Ant. Žáček z čp. 62, Emanuel Veselý z čp. 56, Josef Švejnoha ml. z čp. 10, Josef Veselý ml. z čp. 58, Václav Fara a Bohumil Duhek. Odpoledne bylo pak veřejné cvičení na návsi a pak koncert na zahradě starosty E. Veselého. Účast nebyla však veliká, protože téhož dne odhalována byla pamětní deska majoru francouzské legie v Rybníkách, kde byli i občané zdejší obce a přirozeně i mnoho občanů z obcí vúkolních...“ 25. 12 pak hasiči sehráli hru O. Dubovského „Na manželské frontě klid“. (V tomto roce měl sbor 23 činných členů a zasahoval při třech požárech, starostou byl starosta obce E. Veselý a velitelem J. Kadlec.)

Rok poté měl sbor 20 činných členů, velitelem byl stále Jan Kadlec, starostou starosta obce Emanuel Veselý. „Požárů letos se nikdo nezúčastnil, protože jich v okolí vůbec nebylo...“

V roce 1940 „7. září o 15 1/2 hod. odpoledne vypukl z neopatrnosti malého děčka na dvoře p. V. Koláře v Sychrově čp. 6 požár. Od jeho stavení chytlo sousedovo a další... K požáru dostavilo se 12 hasičských sborů i četa německých vojáků z Dobříše... Devět stavení shořelo úplně a mimoto dobytek, drůbež a včely... pohořelí měli 26 nezaopatřených dětí...“

Hasičský sbor v šedesátých letech

Sbor v roce 1966 -

- a v roce 2004

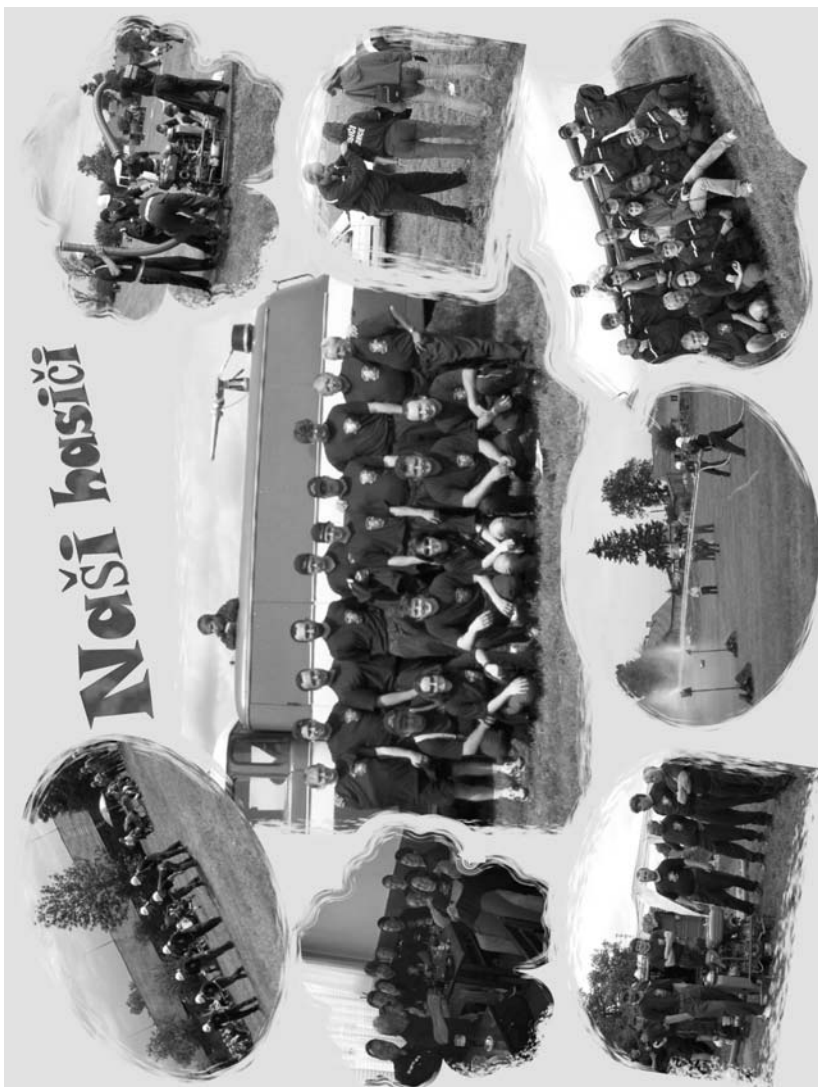
V roce 1942 „hasiči sehráli “Tvrdé české palice”, Osvětová komise operetu „Cikánská krev“ a „Valčík panny Apolény“, z výtěžku zakoupeny dvě tabule pro školu...”

V roce 1953 byl „předsedou Hasičské jednoty Josef Krása č. 166, velitelem Ant. Havránek...”

V roce 1958 „...vyhořel v červnu od blesku p. Šprysl č. 108. Nedostatek vody způsobil že domek shořel celý...”

V roce 1959 došlo k rozdělení sboru na dva - ČSPO Rosovice a ČSPO Holšiny. Sbor Rosovice tak měl 37 členů a půl původní společné finanční hotovosti, sbor Holšiny půl hotovosti a nákladní auto, výzbroj byla pořízena nová. Současně bylo založeno dvanáctičlenné ženské družstvo. O dva roky později měl rosovický sbor 39 (předsedou byl Ant. Havránek) a holšínský sbor 59 členů (předsedou byl Jos. Krása). V roce 1965 pak rosovický sbor uspořádal na oslavu 80. výročí svého vzniku okrskové cvičení, kterého se účastnilo devět družstev sborů sousedních... 9. 6. 1985 oslavil SPO Rosovice svou „stovku“: „...oslavily byly zahájeny slavnostní schůzí... ve 12.30 slavnostní nástup na místním hřišti k soutěži družstev... oceňujeme dobrovolnou a obecně prospěšnou činnost požárníků nagen v požární ochraně a v zásadách při požárech, ale i jejich účast na zvelebení obce a na kulturním životě obce...” Devět členů obdrželo medaile Za věrnost, dva medaile Za příkladnou práci, a pět členů čestné uznání. Součástí oslav byla i okrsková soutěž v Rosovicích - rosovické družstvo mužů bylo třetí (ze sedmi).

Uvedme ještě: 1986 - z výtěžku plesu zakoupeno pět vycházkových stejnokrojů pro mladé; 1988 - vyčerpání a vyčištění studní v obci, oplocení vodní nádrže; 1990 -

oprava zbrojnice (po roce však bylo třeba zbrojnici uvolnit, protože budova se vrátila v restituci rodině původního majitele, hasičská garáž zatím zůstala.)

V osmdesátých a devadesátých letech bylo tradicí sboru každoroční pořádání hasičského plesu (např. ples v roce 1986 vynesl 3500 Kč, v roce 1990 předal sbor 500 Kč z čistého výtěžku onkologické nemocnici v Motole, v roce 1992 byl zisk 3 190 Kč), od roku 1988 i plesy pro děti, posvícenské i pouťové zábavy a „pěkné hodinky“. Současně členové vykonávali pravidelné preventivní prohlídky v obytných domech, objektech družstva i rekreačních chatách, účastnili se brigád pro družstvo i obec... Od roku 1992 platí, že členské příspěvky za členy sboru - důchodce jsou hrazeny z pokladny sboru (v roce 2000 měl sbor 9 takových členů, v roce 2003 jedenáct, v roce 2004 dvanáct). V roce 1993 se poprvé jednalo o stavbě nové zbrojnice; rok poté se sbor rozrostl o deset nových členů, od obce dostal nové hadice a uniformy pro celé družstvo. Poprvé pořádal josefskou zábavu a havelské posvícení - a také začal získávat finanční prostředky za sběr kovového odpadu.

V prvních letech nového tisíciletí se počet členů sboru měnil: v roce 2000 měl sbor 25 členů činných a 13 přispívajících, v letech 2001 a 2002 19 činných a 20 přispívajících. V roce 2002 bylo družstvo v okrskové soutěži v Občově páté (ze šesti), a v soutěži o Lhotecký soudek sedmé (z jedenácti); navíc byli všichni členové plně zapojeni do sledování hladin potoků a rybníků při srpnových povodních.

V roce 2004 měl sbor celkem 53 členů, z toho 23 činných, 18 přispívajících a 12 důchodců. Členové čistili komunikace a plochy u čističky odpadních vod, proplachovali kanalizaci - a získali 3. místo v okrskové soutěži v Obořišti i v I. ročníku Holšínského poháru.

Současným starostou sboru je Václav Mochán, náměstký Milan Vrátný a Václav Fiala, velitelem Rostislav Šrein, jeho zástupcem Milan Kubík, jednatelem Luboš Černý, strojníkem Václav Mochán ml. a kronikářkou Hela Prosnerová.

SDH Holšiny

Sbor vznikl - jako MOČSPO - rozdělením jednoty Rosovice na žádost čtrnácti členů, což bylo schváleno 11. září 1959 na veřejném zasedání svolaném MNV. 17. září pak byl na členské schůzi MJ ČSPO zvolen první výbor: předsedou se stal Josef Krása, velitelem Václav Krákora, jednatelem Václav Veselý. Současně byli přijati i další členové, takže sbor měl 20 členů. Z Rosovic sbor dostal auto - starý nákladák, pragovku s plachtou. První „křest ohněm“ absolvoval sbor už 2. listopadu při zásahu při požáru v Obořišti...

V následujícím roce dostal sbor od OV ČSPO Dobříš motorovou stříkačku s podvozkem a další vybavení; téhož roku pořádal (13. 2. 1960) svůj první ples, 29. 5. pak své první veřejné cvičení (jehož se účastnily sbory Rosovice, Buková, Koteňčice, Obořiště, Lhotka, Svaté Pole a Dlouhá Lhota). To už se také jednalo o stavbě nové požární zbrojnice.

Od začátku pracovali členové na brigádách v zemědělském družstvu, pomáhali při pracích pro obec, a současně pořáдали mnohé kulturní akce - taneční zábavy, zábavy „josefské“ a „václavské“, později posvícenské a masopustní, „pěkné hodinky“, mikulášské pro děti, hráli divadlo... V roce 1963 vzrostl počet členů na 67 (53 mužů, 14 žen),

Sbor v šedesátých letech

I. ročník Holšinského poháru, září 2004

a o dvacet let později už měl sbor 79 členů, v roce 1987 dokonce 83 členů (později se však jejich počet snižoval). Sbor byl členem 27. okrsku, který sdružoval sedm sborů: kromě Holšín ještě Rosovice, Bukovou, Pičín, Kotenčice, Suchodol a Občov.

Než byla postavena požární zbrojnice, měl sbor pronajatou stodolu u Havránků čp. 119, sušák na hadice byla „Havránkovic bříza“.

V roce 1965 začali členové sboru brigádami při demolicích nevyhovujících objektů v Rosovicích získávat stavební materiál na novou zbrojnici. Práce na stavbě začaly 9. května (s prací pomáhali i rosovičtí), a zbrojnice byla slavnostně otevřena 31. července 1966. Z rozpočtu MNV bylo investováno 49 000 Kčs, celková hodnota objektu byla 88 000 Kčs. Současně sbor získal i vůz, skříňovou Pragu RN.

Záznamy v kronice sboru jsou sice stručné, vždy však zachycují změny ve vedení sboru, průběh cvičení, účast a umístění v soutěžích (většinou soutěžilo družstvo mužů a dvě družstva žáků - a žáci bývali obvykle úspěšnější, obsazovali první až třetí místa). Zaznamenány jsou - byť bez podrobností - i zásahy, např. v roce 1971: „Hořelo staré obytné stavení v Holšíněch, samota Slanec. Auto bylo opravováno, přesto jsme se dostavili jako první. Požáru se účastnilo 12 členů. Stavení nebylo možno zachránit, bylo staré, většinou dřevěné a krytina slaměná, došky...“ Nebo 11. 10. 1985: „Pičín - hořela stodola JZD. Poplach byl vyhlášen v 19.10 a v 19.25 byl už prováděn zásah. Na požáru se podílel celý okrsek 27 a VPÚ Příbram a Dobříš. Stodola byla naplněna senem, tak že požár byl velkého rozsahu. Lokalizován byl až ve 22 hodin...“

V roce 1988 se soutěží účastnilo už pouze družstvo dorostu: „...cvičilo se zapůjčeným náradím od ZO Suchodol. I přesto se umístilo na 3. místě... Toto družstvo bylo jediné, které nás v tomto roce zastupovalo...“

V roce 1990 „činnost naší organizace (s obnoveným názvem SDH) poklesla“ - tehdy byl starostou sboru Otta Černý a velitelem Jiří Mařík. V pozdějších letech došlo ke změně výboru, který - s výjimkou Jiřího Mužíka, jenž zemřel v roce 2003 - pracuje do dnešní doby beze změn.

V srpnu 1997 převzal od Josefa Vitáska funkci kronikáře Jan Gregorek. „Je doba, která je náročná na čas. Většinou tohoto času jsou neaktivnější členové v zaměstnání nebo podnikají a večerní návraty kolem 19. hodiny moc k zájmu o sbor nepřispívají. Zbývají potom víkendy a i ty jsou vzácné, protože není výjimkou pracovat i o víkendech... Kulturní akce nebyla žádná, neboť tyto akce jsou v současné době finančně náročné...“ (Tehdy měl sbor 61 členů.)

V roce 2000 provedl sbor poprvé sběr železného šrotu (20 tun), což výrazně vylepšilo finance sboru. Techniku měl sbor zastaralou, nicméně plně provozuschopnou: auto z roku 1968, stříkačku DS 16 z roku 1962 a PPS 12 z roku 1980. Rok poté bylo jeho družstvo mužů v požární soutěži v Pičíně věkově nejstarší. V posledních letech se činnost sboru výrazně oživila. V srpnu 2002 členové spolu s hasiči z Rosovic každý v rozsahu svého působení vydatně pomohli při monitorování záplav, které naštěstí v obci nebyly v takovém rozsahu jako na některých jiných místech republiky. Nebyla potřeba výrazná technická pomoc. Každý si ale musel uvědomit, jak jsou SDH v obcích důležitou součástí při podobných událostech.

Rok 2003 „nezačal dobře, protože hned 19. 2. vypukl požár v rodinném domku u Krátkých. Zásah byl rychlý... zachránilo se hodně...“ V tomto roce hasiči vyčistili požární nádrž v Holšínách a vybudovali nové oplocení. Z našetřených peněz bylo zakoupeno vozidlo AVIA, a po jeho úpravě na hasičský speciál se možnosti činnosti sboru hodně rozšířily.

Častou účastí na soutěžích se sbor v hasičské veřejnosti dostatečně „zviditelnil“. Pořádáním I. ročníku Holšínského poháru u rybníka Vackov v roce 2004 a letos i plánovaným pořádáním soutěže 27. okrsku s přijetím čtrnácti nových členů na výroční valné hromadě (v restauraci v Pičíně) sbor zřejmě nastartoval bohatou činnost do dalších let.

V současné době je starostou sboru Jan Gregorek, velitelem Václav Dražan, jednatelem Josef Mužík st., strojníkem Milan Růžička, náměstkem starosty Miloslav Růžička a hospodářem Roman Houdek. Sbor má k 1. lednu 2005 55 řádně registrovaných členů.

TJ Sokol

„Tělocvičná jednota Sokol založena byla v roce 1921 jako pobočka Tělocvičné jednoty Sokol v Dobříši. V roce 192..(?) pak byla osamostatněna. Prvním starostou jejím byl Václav Novotný z čp. 47. Tělocvičná jednota “Sokol“ sehrála ročně nejméně po 4 divadelních hrách. Některé hry byly i se zpěvy. Divadelní hry konány ve spolkové místnosti v hostinci u Černých. Protože sál byl malý a postavením jeviště ještě se zmenšil, přistaveno bylo u sálu v roce 1926 stálé jeviště,“ uvádí kronika obce. Školní kronika dokládá: „Dne 6. října 1921 za přispění členů Sokola Dobříš byl u nás založen Sokol. Místostarostou jeho Fr. Kostínek, náčelníkem Rob. Kohout, náčelnicí učitelka

Růžena Kohoutová... Majetek divad. a vzdělávacího kroužku Havlíček (o němž však není z žádných záznamů nic známo) přešel v majetek Sokola... Večer 28. října pořádal Sokol slavnostní představení “K. H. Borovský“, účast byla veliká... při ukončení divadla spadla lampa na jeviště a od ní počalo hořeti, vyhořel větší kus opony...”

„Dne 10. září 1922 bylo u nás první veřejné cvičení Sokola v zahradě p. Kostínka. Návštěva velká. Přišly okolní jednoty. Na nářadí cvičily jednoty z Příbramska a Dobřívka...”

O tom, že Sokol měl také dramatický odbor a jeviště, svědčí zápis ve školní kronice z roku 1923: „...v březnu sehrály děti hru “Tajemný dub“, pohádku o osvobození naší

Fotbalisté z Rosovic oslavili své první kulaté jubileum postupem do I.

Jsou oddíly, které se mohou pyšnit dlouhou a slavnou historií, v níž je úspěchů víc než kapek v moři, jsou však také kluby, věku téměř novorozeneckého, které své trofeje snadno vystaví v jedné skleněné skřínce. Právě mezi ně patří Sokol Rosovice, malý oddíl z ještě menší vesničky na Příbramsku. Historie rosovického fotbalu je sice krátká, ale přesto už i tady poznali, jak chutná úspěch.

Nejkrásnější dárek

Po hezkou řádku let hrávali rosovičtí fotbalisté v okolních městečkách a obcích. Někde pomáhali postupit, jinde měli podíl na záchraně... Dlouho tak vlastně dobývali fotbalovou slávu jiným. V pětadesátém roce to ale zkusili jinak. Dali dohromady své vlastní mužstvo, sehnali kluky z celé obce, aby v budoucnu neměli starosti s doplňováním prvního týmu a pak jim zbylo jen jediné — jít bez jakékoliv bázně a s plnou vervou do mistrovských soutěží. Nejdříve je čekala III. třída, netrvalo to ale dlouho a na pěkném rosovickém stadionu, který je chloubou celé obce, se začal kopat přebor. Uběhlo několik dalších sezón a spokojení místní fanoušci chodili na I. B. třídu. Základna oddílu se pomalu rozrůstala, vedle družstva dospělých získávali první ostruby v mistrovských buřích žáci i dorostenci. Před loňskou sezónou, na kterou připadalo právě

jubilejní desetiletí, se však přestala Rosovicím I. B. třída líbit. Co to tak zkusit o stupínek výš? I. A. třída je přece jen lepší soutěž... Rok se nakonec sešel s rokem. bilancovala se sezóna a na čestné tabuli vítězů se spolu s pěti dalšími celky objevil i Sokol Rosovice. Postup se stal

ŠTASTNÁ DESÍTKA

skutkem, k desátému výročí si fotbalisté dali opravdu ten nejkrásnější dárek.

Konkurentů se nelekli

Cesta za prvenstvím však nebyla v uplynulé sezóně I. B. třídy pro Rosovické snadná a lehká. Na postup si broušila zuby celá řada mužstev, všichni chtěli Podolí a také Sedčany, naděje se dávaly vojákům z Jinců i Březnic. Mladé mužstvo trenéra Lojína se však konkurentů nezaleklo, od začátku šlo pevně za svým cílem. Nejlepší útok a druhá nejspolehlivější obrana mu nakonec vynesly pětibodový náskok a tím i zasloužený primát. Čtrnáctičlenný kádr, v němž se v mi-

milé vlasti od Čenka Habarta... poprvé na vlastním jevišti Sokola, jež tento s velkou pílí jednotlivých členů pořídil...“

V roce 1934 měl Sokol 47 členů (v následujícím roce 43), „starostou je Fr. Cihelka čp. 59, náčelníkem Václav Boubelík čp. 17, náčelnicí Marie Kostínková čp. 45...“

V roce 1966 měla TJ Sokol 91 členů (63 mužů), předsedou byl J. Kopec - to už však se činnost jedynto omezila - od roku 1964 - pouze na kopanou, takže název se vztahuje vlastně pouze na fotbalový oddíl.

Rokem 1964 byla oficiálně zahájena činnost fotbalového oddílu Sokol Rosovice. Na ustavující schůzi 5. 8. 1964 se sešli zástupci JZD Rosovice a zástupci oddílu kopané Sokola Rosovice. Zástupci zakládajícího oddílu J. Kopec, L. Troller, V. Pech, V. Korba, J. Krása, V. Kocán, Novák, J. Šejna, J. Dolejší a další se dohodli na činnosti oddílu. Část hráčů (většinou rodáků z Rosovic) z fotbalového oddílu Buková (který končil činnost) přešla hrát do Rosovic, čímž se vytvořil základ mužstva.

Zemědělské družstvo uvolnilo pozemek, na kterém se mělo vybudovat hřiště. Za účasti občanů ze všech částí obce se podařilo hřiště oplotit, postavit kabiny a tribunu, vybudovat studnu.

Mužstvo Sokola se zpočátku pohybovalo ve středu tabulky IV. třídy okresního přeboru. Parta dobrých kamarádů a funkcionářů, která se v té době sešla, začala vytvářet historii rosovické kopané. V elkým pomocníkem v začátcích bylo zemědělské družstvo, které pomáhalo jak finančně, tak dopravou fotbalistů. Ti částečně na oplátku pomáhali při polních pracích. Také obec Sokolu podle svých možností pomáhala. Mužstvo Sokola se opíralo o vlastní odchovance a do bojů o čelné umístění vstoupilo s velkým elánem. Během let 1969 - 1973 se fotbalistům podařilo postoupit do I. B třídy krajského přeboru.

Sokol se také účastnil krajských pohárů, ve kterých se umísťoval na předních příčkách. Na této úspěšné činnosti měli kromě hráčů podíl trenéři a funkcionáři. Základem dalšího rozvoje fotbalového oddílu byla výchova mladých fotbalistů.

Byla vytvořena družstva žáků a následně dorostu. Z těchto mladíků vyrostlo několik výborných fotbalistů. Mužstvo dospělých se nespokojilo s účastí v I. B třídě krajského přeboru a útočilo na další postup do třídy vyšší. To se podařilo v ročníku 1975 - 1976, a Sokol postoupil do I. A třídy krajského přeboru. Současně s A mužstvem hrálo i B mužstvo IV. třídy okresního přeboru. Žáci a dorost hráli okresní přebor a byli na jeho předních místech. Někteří starší hráči v té době skončili s aktivní činností - nastoupila generace mladších, která se snažila navázat na úspěchy dobytých staršími hráči. Mužstvo Sokola se střídavě pohybovalo v krajských a okresních soutěžích. Objevovaly se nové tváře...

A třídy

strovských bojích vystředili brankáři Rychlý a Šrein a hráči pole — kapitán Krása, Hájek, Jarý, Vrátný, Kabíček, Bernard, Vokurka, Vításek, Kuchta, Bláha, Krčma a Černošský se mohli radovat, I. A třída se stala skutekem.

Zákony kolektivu

Rosovičtí fotbalisté již vstoupili do druhé desítky. Nová soutěž pro ně nebude rozhodně snadná, budou nastupovat proti daleko kvalitnějším soupeřům, přibude konkurentů. Parta rosovických mladíků, kterým je v průměru kolem 25 let, však ani nečeká, že by to lehké bylo. Ale jak se říká, s jídlem roste i chuť... Jdou do soutěže bez posil, ale s odhodláním neudělat své vesničce hanbu. Ostatně, na fotbalisty je v tomto směru spolehnuti nejen na zeleném pažitě. Patřili vždy mezi dobré příklady jak v obci, tak i v okrese. Když je totiž potřeba, neváhají vymánit dres za montérky, s naprostou samozřejmostí pomáhají při zemědělských brigádách, při sběru šrotu. Jsou kolektivem, který nežije jen pro kožený míč, který se neschází pouze k tréninkům a zápasům. V oddíle platí zákony o dobré partě, vzájemné důvěře a pomoci, o kamarádství na hřišti i mimo ně. V novém, velice těžkém mistrovském ročníku rosovičtí fotbalisté všechny tyto dobré vlastnosti určitě uplatní. Zdeněk Pavlis

Mužstvo Sokola Rosovice, 10. 4. 2005

S přicházejícími devadesátými lety začala i nová éra fotbalu. Do mužstva přišel sponzor pan Míla Hric, a s ním početná skupina hráčů; Sokol se v té době přejmenoval na „ASKO“ Rosovice. Mužstvo A hrálo I. B třídu krajského přeboru. Z iniciativy některých hráčů bylo opět založeno B mužstvo, hrající IV. třídu okresního přeboru.

Mužstvo A se tři sezóny úspěšně drželo na předních pozicích. Sponzor M. Hric však z mužstva odešel, a s ním velká část A mužstva. Mužstvo B bylo zrušeno a jeho hráči přešli do mužstva A. Tak se mužstvo A rozrostlo o nové a mladší hráče.

Konec století nepřinesl rosovické kopané velké úspěchy - hráčská základna zestárla a nastal generační problém. Mužstvo sestoupilo až do III. třídy okresního přeboru, trvale se však snažilo o postup.

V roce 2000 bylo hřiště uzavřeno z důvodu obnovení nevyhovující travnaté plochy. Za pomoci hráčů a příznivců kopané bylo z větší části oseto trávou, a po půl roce se znovu otevřelo. Za pomoci obecního úřadu, sponzorů, fotbalistů a příznivců kopané se postupně nově oplocovalo, byla koupena travní sekačka. Dnes má hřiště a hrací plocha důstojnou podobu, za kterou se nemusíme stydět.

Byla založena „Stará garda“, která úspěšně reprezentuje rosovický fotbal v nově založené „Podbrdské župě“.

Na začátku nového století nastala pro rosovický fotbal nová naděje - přichází mládež: byla založena příprava žáků a mužstvo žáků, které dosahuje dobrých výsledků.

V roce 2004 proběhly oslavy 40. výročí založení fotbalového klubu TJ Sokol, při nichž všechna mužstva sehrála přátelská utkání. Oslav se zúčastnili bývalí i současní členové fotbalového oddílu, zasloužili členové byli odměněni. Hudba zahrála k poslechu i tanci, k pohoštění bylo podáváno opékané prase. Oslavy se vydařily, a všem zúčastněným se toto setkání velmi líbilo.

Škola a mateřská škola

„V obci zdejší, pokud ústní podání zakládá se na pravdě, byla škola od nepamětných dob, ačkoliv svojí vlastní budovy neměla, bylat' po třídě, t. j. každoročně v budově jiného rolníka.“ začíná kronika školy. „Teprve r. 1808 za rychtáře Jakuba Růžičky postavena byla jednotřídní škola v obci zdejší, a sice v místě, kde nynější nová třídtřídní obecná škola se nachází.“ „Téhož času byl zde učitelem p. Ignác Peták, kterýž měl zaručené následující slušné: 1. Všichni sedláci dohromady vydávali společně 2 měr obilovin, 2. Domkáři ze 100 čísel platili po 2 zl. šajnu, 3. Vrchnost dávala 8 sáhů dříví a 40 votýpek chrástí, 4. Každé číslo za koledu respektive za psaní „Třech králů“ po 3 kr. šajnu, 5. O posvícení sbírat po domech sobě koláče, 6. Z každého dítky 2 zl kon. m. školního platu zvaného sobotáles...“

Po I. Petákovi, který odešel v roce 1842 na školu do Pičína, nastoupil zde Fabian Peták - působil na škole do roku 1882, kdy odešel do důchodu.

„Roku 1880 byla škola zdejší přestavěna dle plánu od p. Tobíaše, stavitele v Dobříši zhotoveného. Školu stavěl p. Císař, stavitel z Hořovic, za cenu 12 500 zl.. Na počátku školního roku byla škola vysvěcena...“

K 1. 1. 1884 byla škola rozšířena na trojtřídní, řídícím byl Fr. Henn, učitelem Vilém Eška, podučitelem Jan Vostrý, industriální učitelkou (pro ženské ruční práce) Anna Benešová.

V dalších letech kronika uvádí - tu stručně, tu obšírněji - i hlavní události politické, oslavy (tento úsus školních kronik přeťval mnohá desetiletí: žáci i učitelé slavili životní výročí, narozeniny, úmrtí či svatby „c. k. Veličenstev“, pak čelných politiků ČSR, nato významných osobností Velkoněmecké Říše a Protektorátu Böhmen und Mähren, poté „vůdců světového proletariátu“ či „dělnických presidentů“...), významné události v obci (zejména výsledky obecních voleb), samozřejmě však také - v průběhu let stále podrobněji - záležitosti školské: změny v učitelském sboru a stavu žactva, změny ve funkci okresního/zemského školního inspektora, personální změny v místní i okresní školské radě... Začasté najdeme i postesky na nízké platy učitelů.

Uvedme pro příklad aspoň některé údaje.

V roce 1885 byla pro školu zřízena studna 12 m hluboká „s čerpadlem Smekal za 300 zl.“, školní zahradě věnovaly Vinné sklepy Cířka v Lodenicích řízky révy vinné - „...darem tím přučelí okrášleno...“ 25. 2. 1886 zemřel po 37 letech učitelského působení Fr. Henn (pochován v Pičíně), pro další školní rok nastoupil vyučitel Fr. Tatar z Březohor, řídícím se stal V. Eška, který byl vybrán po dvakrát opakovaném konkurzu. Učiteli byli V. Milínovský (z Prostřední Lhoty) a Jindřich Mareš (ze Zduchovic). Rok nato nastoupil po F. Tatarovi, který přešel do školy v Bohutíně, Bohumil Komenda - učil tu však jen půl roku, poté přešel na pětitřídku do Pičína.

15. dubna 1888 pořádala škola první výstavu ručních prací žáků, v roce 1889 poprvé „...mládež zdařile sehrála o svátcích vánočních hru Mladí pastýři betlémsští s hudebníky“, čistý výnos 8 zl. 22 kr. byl věnován na koupi výukových obrazů a opravu žákovské knihovny. V roce 1890 byla znovuzřízena školní zahrada, V. Eška přešel na školu v Dol. Hbitech, odtamtud přišel do Rosovic učitel Kristian Havlíček... Na konci školního roku bylo v kronice zapsáno 33 žáků „pro velmi pilnou návštěvu a mravy jakož i prospěch...“

(V tomto roce uvedla školní kronika záznam o katastrofálních povodních, kdy „...vody rozervaly Karlův most...“, a současně uvedla statistiku podle listopadového sčítání lidu: Rosovice - 112 čísel, 700 obyvatel, z toho 342 mužů, 20 nalezenců, 41 koní, 365 kusů hovězího a 38 kusů vepřového dobytka, 5 koz, 39 ovcí, 21 úlů; Olšiny - 47 čísel, 329 obyvatel, z toho 163 mužů, 15 nalezenců...; Sychrov - 17 čísel, 100 obyvatel, z toho 49 mužů, 3 nalezeneci... Celkem tedy 176 čísel a 1129 obyvatel. S poznámkou: „Choromyslných 2 a kretín 1“, a „průměrný počet obyvatel na číslo popisné: Rosovice 6,2, Olšiny 7, Sychrov 6,6“. Současně musíme mít na paměti, že dětem z chudších rolnických rodin škola poskytovala určité volno při žních či sklizni brambor proto, že děti musely svou práci pomoci zajišťovat život rodiny.)

V letech 1891 a 1892 uvádí kronika také učitele náboženství P. Václava Šimáka, pičínského kaplana, a poté změnu členstva místní školní rady - členy byli P. Ant. Götz, pičínský farář, Ant. Vokurka, rolník, Jos. Petřík, rolník, Jos. Žáček, rolník, předsedou byl Fr. Petřík, rolník, starosta obce, školním dozorcem byl ustanoven rolník Jos. Soukup; škola měla tehdy 244 žáků, z toho 131 hochů.

V dalších letech kolísal počet dětí mezi 230 a 240, ve školním roce 1900/01 dosáhl maxima 250, pak však postupně klesal na 181 v roce 1912/13; v letech 1916 - 1920 bylo ve škole 210 dětí, avšak poté se stav znovu snižoval až na 142 v roce 1937/38. A klesal i později... V roce 1894 dostala škola diplom za včelařské předměty, vystavené na hospodářské výstavě v Příbrami (a o dva roky později také diplom za „slechtěné živé stromoví“, vystavené na Krajské hospodářské výstavě v Miroticích); téhož roku byla znovuzřízena „sloupová letní tělocvična“ na školní zahradě...

„Na základě vynesení veleslavné c. k. zemské školní rady ze dne 20. září 1897 č. 29.348 otevřen dne 1. listopadu hospodářský pokračovací kurs při obecné 3. třídní škole zdejší.“ Kurs, zahájený „přívodem do chrámu Pičínského“ a vystoupením kapely J. Vrby z Obořiště, trval obvykle - přes zimu - pět měsíců (např. na přelomu let 1900/01 trval od 2. 11. 1900 do 29. 3. 1901) a pořádan byl po několik let. Účastnilo se ho obvykle 40 „chovanců“, bližšího však o něm - kromě záznamů o několika exkurzích do Hospodářské školy v Hořovicích či jinam - není známo nic.

Pozdější zápisy školní kroniky jsou velice strohé (byť v 11 knihách). Uvedme alespoň některé významnější (s poznámkou, že záznamy jsou doprovázeny zajímavými ornamentálními perokresbami kronikáře)

1894/5 - 235 žáků, „...slavná c. k. OSŘ...“ darovala škole 12 knih a ladičku

1895/6 - industriální učitelkou Anna Rampová; OSŘ věnovala žákům sešity a knihy; do soukromé školy v Dobříši dojížděly 4 děti

1899/1900 - od 27. 12. byl řídícím Alois Klier (učitel ze Střebcka)

Žel, v těchto letech neuvádí kronika nic o dětech, vyučovacích předmětech, zdravotním stavu - spíše zaznamenává výročí či životopisy politiků...

1900/01 - zapsáno 250 žáků; hospodářská škola („pokračovací kurs“) probíhala od 2. 11. 1900 do 29. 3. 1901 a měla 36 „chovanců“ - 29 „již škole odrostlých, 9 vyšlo ze školy obecné“

V dalším desetiletí zaznamenává kronika postupný úbytek žactva, a to z 230 ve škol. roce 1901/02 po 189 ve škol. roce 1910/11. V roce 1903 zaznamenána „poprvé po 23 letech oprava školy“ („stropní trámy strouchnivělé, proto 30. 6. konec vyučování“ a začátek dalšího až 10. září), a rovněž příkaz Okresní školní rady: „...1. Hnojiště před školou a strouha budtež odstraněny, 2. do tříd budtež pořízeny nové lavice, kamna a

skříně, 3. cvičiště pro tělocvik budiž opatřeno nářadím, 4. záchody ze školy bud' tež odstraněny...“ V roce 1905 se poprvé konala stromková slavnost: žactvo sázelo stromky na obecních pozemcích (což platilo i pro další řadu let, např.: 24. 3. 1908 „vysázeny 34 lípy v obci a na Malé Straně. Stromy ty nazvány “královskými“ na paměť 60letého panování Jeho Veličenstva císaře Pána...“). V roce 1907 dostala škola od příznivce první vycpaniny pro přírodopisný kabinet. Rok nato: „...Dne 11. května vypukl v obci vedle školy ráno o 9 1/2 hodině požár. Děti byly ihned ze škol. budovy vyvedeny, poněvadž i tato byla ohrožena... (oheň vypukl z neznámých příčin v kolně Fr. Sobotky, chytla i další stavení - vyhořela čp. 8 až 12 J. Kozlera, A. Vokurky, J. Švejnohy, J. Koláře, Fr. Žáčka a M. Suka, „hasení bylo obtížné jednak pro nedostatek vody, jednak že nebylo dostatek lidu a požár rychle se šířil... teprve ku konci požáru dostavili se hasiči se stříkačkami z okolních obcí a zamezili šíření se požáru...“)

1914/15 - poprvé proběhl „Dětský den“, a to 2. 12. pro Českou zemskou komisi „v den nastoupení na trůn Jeho Vel., zasláno 50.26 K... Z výtěžku “Jesliček“ jež sehrány 1. a 3. ledna odvedeno Čes. zems. komisi pro děti po v boji padlých vojínech 23 K“; to už děti „vyráběly podešve, ponožky, polštáře pro vojíny... sbírka kovů, listí ostružiníkového...“ O rok později už děti sbíraly i látky, peří (a musely je drát), švestky pro dobříšský vojenský lazaret, učitelé museli sepisovat zásoby ve staveních; „...dne 1. května 1916 zaveden také na zdejší škole letní čas...“; a pro nedostatek paliva se učilo jen střídavě a občas...

Ve školním roce 1918/1919 „třídy přeplněny“, poté však pozvolný úbytek dětí pokračoval, byť v roce 1920 musela být podána žádost o zřízení pobočky pro III. ročník, který měl 88 dětí - pobočka však byla povolena až o dva roky později - a hned nato znovu příkazem Zemské škol. rady z 30. 1. 1923 čj. I.1815 zrušena. O Vánocích děti opět hrály „Jesličky - Pastýři betlémské“, poprvé je zaznamenána únorová dětská veselice (v hostinci pí. Černé), poprvé se slavil 1. máj...

27. srpna projížděl obcí - s doprovodem - prezident T. G Masaryk: „...celá obec byla vzhůru... hudba místní řízená panem kolegou Vošahlíkem hrála Národní hymnu... pan prezident vystoupil z auta, žák 3. třídy Jaromír Šperl měl k němu krátkou řeč...“ Ovšem dětská představení toho roku nebyla úspěšná: „...účast dospělých při hře Bílá paní pranepatrná... sbor učitelský trpce se zklamal...“ (Zato v roce 1927 se kronika zmiňuje o dětském divadle O české duši, jež „velice se líbilo a celá hra, v níž účinkovalo 45 kostymovaných dětí sledována s velikým zájmem...“)

Zápisy školních kronik dokládají či doplňují zápisy z jednání místní školní rady, dochované z let 1921 - 1950. Např. hned v jednom z prvních záznamů se ke 14. 10. 1921 uvádí: „, Poněvadž následkem války bude počet dítek školou povinných čím dále tím menší, a naproti tomu bude stále více dětí ze školy vystupovati, a mnoho dítek chodí do měšťanské školy v Dobříši, pak následkem mizerných poměrů finančních v obci navrhuje se by od zřízení pobočky vůbec bylo upuštěno...“ (Některých citací bude užito v této kapitole i na dalších místech.)

1925/26 - škola dostala od ministerstva orby 1000 sazenic moruše „pro rozvoj hedvábnictví“

(První záznam o hospodaření MŠR: Přijem místní školní rady za předchozí rok byl 7 990 K 50 hal., vydání Kč 10 359.13. Schodek Kč 2 368.63 bude včleněn do rozpočtu 1925. Výdaje sly převážně na pořizování školních pomůcek pro děti, avšak ke dni 8. 2. 1925 „...podle sdělení pí uč. Kohoutové a p. uč. Vošahlíka nedostávají chudé děti

pomůcky v čas a jsou tím ve vyučování skrácovány...“ Část výdajů šla i na mzdu školníka, jehož MŠR volila z přihlášených zájemců obvykle na čtyři roky; např. v roce 1929 činila 100 Kč měsíčně. V pozdějších letech povolovala MŠR např. i dřevo na otop řídicímu či uhlí na vaření polévek chudému žactvu.)

1926/27 - „Národní svátek 28. října slavila škola společně s Těl. Jed. Sokolem. Toho dne měl se konati velký průvod obcí. Poněvadž bylo mnoho bláta, odbyla se oslava uprostřed vsi...“; ministerstvo školství povolilo „začátek vyučování od 8 1/2 hod.“

1927/28 - „Mikulášská slavnost (pozn: uvedena poprvé) spojená s nadílkou byla konána v pondělí 5. prosince ve III. třídě... 31. 3. konána (rovněž poprvé) Mírová slavnost Čs. Červeného Kříže...“

Ve dvacátých letech bydleli někteří učitelé ve škole - např. učitelka II. třídy Marie Drahá, řídící Josef Míka měl v I. patře byt 3 + 1, jiný učitel obýval i podkrovní světničku na půdě. Čas od času byly zaznamenány i rozmíšky vyučujících „kvůli bydlení“ - v květnu 1936 dokonce i o „pokojík pod schody bez všeho příslušenství“, někdy naopak obec sama neumožnila užívání bytu učiteli ženatému... (*Ještě později, 9. 11. 1941 se MŠR „usnesla žádnému učiteli ponechat bydlení ve škole, necht' si opatří byt v soukromí ve zdejší obci...“; 13. 5. 1947 pak „...stravování učitelům odmítnuto v hostincích i v soukromí pro nedostatek času...“*) Kronika také uvádí podrobné životopisy všech nově nastupujících či naopak odcházejících učitelů...

1929/30 - „...odebíráno 7 výtisků Od stříbrných hor... v listopadu dokončena kanalizace školy, takže není třeba močůvku vyvážeti, definitivně zmizel ze školní budovy onen morový zápach“; poprvé uveden zdravotní stav žactva - „méně uspokoi-

živý“ (v dalších letech někdy „krajně nepříznivý“ až „dobrý“); „od 21. května do 24. června prováděli učitelé zdejší sčítání zemědělských závodů...“; o prázdninách, od 3. do 7. srpna, pobývala ve škole kolonie Sokol z Nuslí, a to 3 vedoucí, 2 kuchařky a 25 „káňat“ ve věku 10 - 14 let - podobně tomu bylo i po několik dalších let. (*Dne 23. 3. 1930 povolila MŠR „Zemské prázdninové péči 2 třídy II. a III. v 1. poschodí na dobu 5ti neděl od 1. července do 8. srpna. Tato musí ručičti za místnosti aby byly odevzdány v pořádku...“*)

1931/32 - „Nákladem okresní komise pro péči o mládež v Dobříši podělovány chudé dívky každý den v poledne vyjma čtvrtka a neděle teplou polévkou. Stravování tohoto účastno bylo třicet velmi chudých dítek...“ (Místní školní rada ostatně každoročně poživovala chudým dětem sešity, tužky, pera a další školní potřeby.)

Ve školním roce 1934/35 stoupl počet žáků ze 132 z r. 1930/31 na 154 (z toho 75 chlapců). Poprvé se vyučovalo - vedle římskokatolického náboženství (učil P. Ant. Dittrich, děkan v. v.) - i náboženství československé (O. Vajsar, farář z Nové Vsi pod Pleší). „O prázdninách zbourány staré chlívký... oplocena zahrada a zřízena zahrádka před školou...“ Také postesek kronikáře: „I mnozí zámožnější rodiče nechtějí koupiti svým dětem čítanek... TJ Orel zakoupila z výtěžku vánoční besídky 15 katechismů, které darovala škole, protože ani katechismů nechtějí rodiče dětem zaopatřiti...“

Protože v následujícím školním roce bylo ve III. třídě 74 dětí, žádala škola o povolení zříditi pobočku. Zemská školní rada žádost zamítla, takže 1. oddělení III. třídy bylo přesunuto do II. třídy, v níž pak bylo 56 dětí tří postupných ročníků. „Bolestnou stránkou byly schůze obecního zastupitelstva ve škole, třebaže povolení od OŠV nebylo obci dáno. Ve třídě se při každé schůzi kouřilo, schůze byly i pozdě večer a řídicí byl považován jako obecní domovník. Když přes trojí upozornění správy školy závady tyto nepřestaly, oznámila správa školy tuto skutečnost okresnímu školnímu výboru, který připisem ze dne 9. 3. 1936 zakázal konání schůzí zastupitelstva ve škole...“

(V roce 1935 se poprvé v hospodaření MŠR objevují položky za odměnu účetnímu MŠR, za vedení matiky, vazbu věstníků, požární pojistné atd.)

V roce 1936 byly zřizovány újezdni měšťanské školy, čímž docházelo k rozdělování dosavadních školních obvodů. MŠR v osmi bodech odmítla rozdělení obce a přiškolení její části k Pičínu a „usnesla se do důsledků hájiti požadavky zdejšího obyvatelstva o připojení celé politické obce nikoli do Pičina, kam kromě nějakého pohřbu nejde ani noha /a kde se škola teprve měla stavět/, nýbrž k Dobříši vzhledem ke spádovosti k úřadům, lékaři, zaměstnání, neboť mnoho zdejších rodin zaměstnává se šitím rukavice a děti rukavice donázejí faktorům na Dobříš a opačným směrem zase zpět přinášejí...“

O prázdninách v roce 1937 proběhla - po ročních přípravách - generální oprava školy (např. 34 nových oken). Všechny práce byly zadávány ofertním způsobem (výběrovým řízením), celkové náklady - včetně zřízení samostatné kuchyně - činily 13 150 korun (střecha však zůstala i po několik dalších let bez okapů)...

(Ani v této minulé době nechybějí postesky na chování některých dětí. V zápise ze schůze MŠR 14. 10. 1936 je uvedeno: „Na všeobecnou stížnost proti žákovi 2. tř. H. J. (bije děti, nadává dospělým, vyhrožuje) usneseno pozvati jeho otce před členy m. š. r....“)

Poté až do roku 1940, kdy končí, uvádí kronika sice dary od příznivců (např. od hostinského Nekla, nakladatelství Melantrich, hajného Šturma z Holšín aj.) a změny na učitelstevských místech, povětšinou ale spíše události politické. Z 24. října 1938 je zápis

o tom, že „stihlo def. říd. učitele neštěstí. Následkem ustavičných změn ve veřejném životě raněn byl mrtvici na pravou polovinu těla...“, z 21. května 1939 pak, že „ustaveno bylo na škole Rodičovské sdružení... které nenalezlo přes všechna doporučení u obyvatelstva žádného pochopení...“

V roce 1940 „z vyvalé kuchyně zřízena výdejna potravinových lístků, což ruší vyučování...“ A existence loutkového divadla, jež se ještě téhož roku podařilo zřítit, neměla dlouhého trvání.

Místní školní rady byly zrušeny k 10. 12. 1943 a jejich povinnosti přešly na starosty obcí: v Rosovicích převzal veškerou agendu i hotovost 15 834 K starosta Fr. Štefan, 13. 2. 1944 pak Ant. Petřík.

Ustavující schůze nové místní školní rady proběhla až 9. 1. 1946 (předsedou se stal Fr. Švec, rolník čp. 27, tč. předseda MNV). Protokoly z jednání MŠR (jež se konala vždy v 19 hodin ve škole) končí 22. 1. 1950. Z některých (už před tím, 19. 8. 1940, je např. uvedeno, že byla ze školy „vystěhována výdejna potravinových lístků, v téměř roce sklepy - kryty vybíleny“) seznáváme, že několik let trvala pře o školní studnu: tu dala zřítit pro školu obec, pro vodu si však chodili i okolní obyvatelé, při snížené hladině vody pak měla škola o vodu nouzi; „...usneseno ihned na počátku hlavních prázdnin elektrizaci školy do všech místností i bytu řídícího učitele...“ (10. 6. 1946 - členové rady spočetli, kolik žárovek bude nutno ve škole instalovat); schodek rozpočtu rady činil 65 000 Kč...“ (13. 5. 1947); „...je nutno přeložit celou střechu a zřítiti okapy...“ (13. 2. 1948 - ONV Beroun přidělil škole 8000 tašek a 50 hřebenáčů v hodnotě 17 469 Kč, „práce pokryvačské vykoná p. Kokstein z Dobříše, staré tašky se přenechají obci na kovárnou...“ - práce se uskutečnily na podzim, celkové výdaje - 53 482 Kč); „...usneseno ponechat zřízení splachovacích záchodů na pětiletku...“ (26. 5. 1948 - ovšem také: „...bude se hleděti aspoň jednou za měsíc třídy umýti...“). Ke 14. 11. 1949 byly k Rosovicím přiškoleny Kotečnice, avšak žádost o zřízení výjimečné třídy KNV zamítl. Dnem 1. 9. 1949 se stala škola dvoutřídní a měla 79 žáků.

K 1. 1. 1950 sdělil ředitel školy, že „hospodářství NV upravuje zákon č., 279/49 Sb.. V ustanovení odd. 9, par. 38, se školní obce v českých zemích zrušují a jejich práva i závazky přecházejí na stát...“, takže lze „...činnost mšrady ve smyslu ustanovení par. 41 považovati již jen za likvidační...“

V roce 1953 byla sice v ZŠ (jejímž ředitelem byl od srpna J. Roušal) otevřena mateřská škola, avšak škola se z trojtřídky změnila na školu dvojtřídní. Od října 1955 začala psát mateřská škola svoji samostatnou historii. Ředitelkou se stala L. Křížová, kterou záhy vystřídala M. Podhradská. Ve školním roce 1960 - 1961 převzala vedení mateřské školy J. Koucká, po ní postupně M. Navrátilová, M. Hrubá, J. Dvořáková, J. Kyšperská, Š. Řeháková a R. Chovanečková. V roce 1995 převzala řízení mateřské školy A. Mlýnková, která po sloučení obou zařízení - základní a mateřské školy - zůstala pracovat ve škole jako zástupkyně ředitele pro předškolní výchovu.

Ve funkci učitelky mateřské školy se rovněž vystřídala celá řada pedagogů. Po delší čas vypomáhala na částečný úvazek důchodkyně Eva Svojitková z Příbramě.

Na základní škole rovněž docházelo v průběhu let ke změnám v pedagogickém sboru. Od roku 1964 až do roku 1991 působil ve funkci ředitele Zdeněk Choc. Spolu s ním učila na základní škole jeho žena, Marie Chocová, kterou vystřídala po 25 letech působení Helena Martincová. Ta se stala v roce 1991 ředitelkou školy. Od roku 1992 posílila pedagogický sbor Alena Žáková. Jako vychovatelky se zde vystřídaly Vlasta

Voděřová, Martina Příbylová a Věra Šmídová. Školnicí byla do roku 1978 Marie Musilová a poté Emilie Žáčková.

V tomto období se počty žáků v základní škole měnily - od 21 do 28 žáků. Učitelé připravovali pro žáky mnoho kulturních akcí (a také vycházky s poznávacím zaměřením, školní výlety, návštěvy divadelních představení). Činnost školy narušil v roce 1993 požár komína (škoda 100 000 Kč) a vykradení školy (škoda 30 000 Kč).

Po neshodách vedení školy s OÚ Rosovice (kde působil ve funkci starosty pan Kyšperský) byl v roce 1995 vyhlášen konkurz na místo ředitele školy. Od školního roku 1995 - 1996 je ředitelkou školy mgr. Zdenka Pecharová. Nastoupil i nový pedagogický sbor - učitelka ing. Elen Langerová, a o rok později nová vychovatelka Lada Kumherová. Po vzniku trojtřídky (od škol. roku 1996/97) se na místě učitele vystřídali Václav Cinger, Barbora Krausová, Hana Kortusová a Markéta Müllerová.

V tomto období pracoval na základní škole kroužek keramiky, „veselého zpívání“, němčiny, angličtiny a kroužek divadelní. Divadelní kroužek slavil v obci i mimo ni velké úspěchy. Pod vedením paní učitelky ing. Elen Langerové děti nacvičily několik pohádek (Domeček, O zlé koze, Kocour v botách...). S představením Kocour v botách, k němuž složil hudbu skladatel M. Pavlíček, vystupovaly děti na Malé scéně příbramského divadla pro žáky příbramských škol...

V tomto období začala tradice „Rosovického pětiboje“, letních slavností i přátelských fotbalových utkání s žáky ZŠ Suchodol. Žáci začali jezdit na školu v přírodě (Šumava, Krkonoše).

Ve školním roce 2000 - 2001 byla základní škola integrována s mateřskou. Ředitelkou se stala mgr. Zdenka Pecharová, zástupkyní pro předškolní výchovu Alena Mlýnková. Od 1. ledna 2001 se stala škola právním subjektem - příspěvkovou organizací.

Po odchodu ing. Elen Langerové ubylo škole mnoho žáků. Základní škola se stala opět dvojtřídní (celkový počet - 26 žáků). Ve školním roce 2001 - 2002 nastoupila učitelka Dagmar Neumannová, později Sokolová. V tomto složení pracuje pedagogický sbor dosud.

Škola je vybavena - v rámci programu Internet do škol - počítači; počítačový kroužek, který vede Dagmar Sokolová, navštěvují všichni žáci školy. Od zavedení povinné angličtiny ve 4. a 5. ročníku rozšířila pedagogický sbor učitelka mgr. Jana Vokurková, později Dana Kuchyňková. Paní učitelka mgr. Jiřina Hamzová učí angličtinu na základní škole už dva roky, a třetím rokem vede kroužek Hrátky s angličtinou pro děti mateřské školy i kroužek angličtiny pro žáky všech ročníků základní školy. Kromě toho však pracuje na škole také kroužek dovedných rukou (vede D. Sokolová) a kroužek keramiky (vede A. Mlýnková).

Základní a mateřská škola organizují společně mnoho akcí - karnevaly, Lucerničkovou slavnost, návštěvy divadelních představení, společné výlety). Ve spolupráci s občanským sdružením Společná pohoda, jež v obci působí, vznikla i další významná akce - Vánoční zpívání v kostele a vánoční jarmark.

V souvislosti s existencí školy nesmíme opomenout dlouholeté pracovnice, pocházející z obce: jde o kuchařku Marii Kocourkovou, která tu začínala v roce 1987, a školnicí Janu Kotrbatou, která nastoupila v roce 1989. Obě provozní pracovnice pracují ve škole dodnes a mají velkou zásluhu o chod školních zařízení.

Společná pohoda

vznikla jako dobrovolné, nevládní a neziskové občanské sdružení v roce 2001. Záměrem zakládajících členů bylo - alespoň zpočátku - zpestření a oživení volného času především dětí v obci. Tak vznikly první, dnes již tradiční akce jako zpívání vánočních koled, soutěže o nejhezčí velikonoční vajíčko, slet čarodějnic či první zájezdy na dětská divadelní představení. Aby se nejen děti podle možnosti a chuti mohly zapojit i do programu péče o vzhled obce, organizuje sdružení každý rok jarní úklid obce. Za finančního přispění sponzora se ve spolupráci s místní školou pustili mnozí i do výsadby keřů a stromků, nebo zorganizovali úklid cesty pod Sajovkou, která slouží k procházkám do nedalekého lesa všem občanům.

V dalších letech se podle možností členů za pomoci jejich rodin, přátel a příznivců program akcí rozrůstá. Vznikají Relaxační víkendy pro ženy, a především se konají zájezdy do pražských divadel, jichž se rádi účastní i starší občané.

K tradičním akcím již čtvrtý rok patří zejména Malý dětský vánoční koncert, pořádaný ve spolupráci se Základní školou a Mateřskou školou v Rosovicích v místním kostele společně s vánočním jarmarkem a dětskou soutěží o nejhezčí vánoční výrobek. Oblíbené jsou i výlety do příbramského aquaparku, kam děti mohou jet za odměnu za pomoc při úklidu obce. Každoročně se v místním hostinci uskutečňuje i dětský karneval

5. čarodějnický slet, 30. 4. 2005

Vánoční koncert dětí, prosinec 2004

s bohatou tombolou, nebo děti mohou navštívit dvě akce, pořádané ke Dni dětí - divadelní představení či Podbrdský lesní víceboj, pořádaný ve spolupráci se sbory dobrovolných hasičů Holšiny a Rosovice.

Nových nápadů a elánu má současná - ne příliš široká - členská základna Společné pohody zatím dostatek, a tak doufá, že uskutečněných akcí, příznivců a podpory sponzorů bude stále přibývat.

Kostel v Rosovicích

V dřívějších dobách patřila církevní část místní obce Rosovice s Holšinami k farnosti Pičín, druhá část k Dobříši, a Sychrov ke Svatému Polí. „Rozdělení toto není praktické,“ uvádí kronika obce, „protože jsou případy, že členové rodiny jsou pochováni na dvou, ba dokonce na 3 různých hřbitovech“. Všechny tři farní kostely byly vzdáleny od obce nejméně hodinu cesty, „...proto není divu, že návštěva kostela působila starším lidem a školním dětem v době zimní značných obtíží... Dávným přáním zdejších občanů bylo, aby ve zdejší obci byla postavena kaple... a občané tak ušetřeni dalekých cest...“

„Přání toto přiblížilo se ke splnění odkazem Josefa Žáčka, rodáka z čp. 62. Za svého života značně rozmnožil svůj otcovský podíl, takže již v roce 1890 odkázal poslední vůlí na postavení kaple v Rosovicích obnos 13 000 zl. r. m. (téhož roku však ukončil i svůj život, oběsiv se v čp. 10 prý pro nezhojitelnou nemoc).“

V tom smyslu pak byla 15. června 1909 sepsána mešní nadační listina, kterou „... zástupcové obce rosovické podle usnesení obecního zastupitelstva ze dne 17. února 1908 odevzdali farnímu úřadu v Pičíně kapitál t. zv. bonifikačního fondu v obnosu 1400 K r. m... s přáním obecního zastupitelstva ze dne 29. června 1909, aby tyto mše svaté byly konány v nové kapli v Rosovicích... Dokud nebude postavena nová kaple v Rosovicích, žádá představenstvo obce Rosovic, aby oněch 6 mší sv. bylo slouženo v Pičíně za týchž podmínek...“

Naopak: „Pro případ, že by obec rosovická nechtěla dávat povoz knězi, jak se ve smlouvě zavázala, vyhražuje si farní úřad v Pičíně pro sebe a všechny nástupce právo žádati o zmenšení těchto povinností...“

Skutečnost byla taková: za 1400 K byl kouspen „4 % cenný papír“, nesoucí tudíž „ročně 56 K úroku“, a protože odkaz J. Žáčka nestačil na postavení a zařízení kaple, byl prozatím „uložen na úroky“.

V roce 1904 jednalo obecní zastupitelstvo poprvé o vhodném místě pro kapli - podáno bylo pět návrhů. Podle přípisu c. k. okres. hejtmanství ze dne 16. 3. 1905 č. 9120/Ch rozhodlo zastupitelstvo, že jako místo pro kapli věnuje parcelu č. 1932/3, zapsanou jako „veřejný statek“ (na níž měl své hnojiště Fr. S. čp. 63 a „nechtěl odstranit odvoláváje se na dlouhodobé užívání...“). Pět let se táhlo jednání s ním; teprve 24. 4. 1912 došlo k dohodě (obec mu dala 500 K odškodného a upravila řeznický krám).

Mezitím bylo zadáno vypracování náčrtu kaple knížecímu staviteli Fr. Kašparovi v Dobříši, náčrtek pak předložen c. k. místodržitelství v Praze: to ho pozastavilo z důvodu nevhodnosti místa a nevhodnosti neodborného projektu. Po odvolání se c. k. místodržitelství nakonec uznalo parcelu č. 1932/3 (kde prý stávala dřevěná zvonička či kaplíčka, zasvěcená Panně Marii) za způsobilou a nařídilo c. k. okresnímu hejtmanství v Příbrami, aby bylo provedeno zaknihování parcely pro nadační kapli, sdělilo však, že teprve po „knihovním pořádku může se přistoupení k zadání a provedení stavby“.

Nové návrhy a rozpočty pro kapli připravila pak Akademie křesťanská v Praze - autorem byl architekt Richard Klenka. Po jejich schválení byla stavba podle ofertního řízení zadána stavitelům bratřím Kavalírům z Prahy (viz nápis na zdi: „Tuto kapli

vystavěli v roce 1913 z nadání v roce 1890 založeném panem Josefem Žáčkem dle plánů architekta Klenky z Vlastimilu stavitelé bratři Kavalírové z Prahy“).

Přesné náklady stavby a vybavení nejsou zjištěny; z rozpočtu Umělecké křesťanské akademie bylo na stavbu uvolněno 22 000 K a na vnitřní vybavení 3 000 K, („...stavitel dostal 17 523 K 90 h r. m...“), není však známo, zda, kdy a čím přispěly sbírky mezi věřícími - pokud vůbec byly organizovány.

Stavba kaple začala na jaře 1913, a o Havelském posvícení už byla hotová kaple vysvěcena. Přípisem kníž. arcibisk. konsistoře Praha ze dne 1. 10. 1913 č. 18.878 sděleno farnímu úřadu v Pičíně, že arcibiskup kapli v Rosovicích prohlásil za kapli veřejnou a udělil jí mešní licenci jako kapli veřejné. „Současně zplnomocněn Josef Hamršmíd, inf. převor řádu Malťánského v Praze k tomu, aby kapli tuto *ritem benedictendi novam Ecclesiam* vysvětil...“

Do kaple byly zakoupeny od firmy R. Manoušek dva zvony („Zvonek ze staré kapličky na žádost občanů holšínských darován byl Holšínám, kde nákladem obce postavena byla dřevěná zvonice,“ dokládá kronika.) Větší vážil asi 1 q a nesl nápis: „Ku ctí Neposkrvněné Rodičky Boží 1913 z nadace Josefa Žáčka“, menší o váze 50 kg měl nápis „Ku ctí patrona a zakladatele této kaple Josefa Žáčka. L. P. 1913.“

(Zde si historické materiály poněkud protičeří: podle J. Doubkové byl - bez doložení dokladů - větší zvon zakoupen, vysvěcen a zavěšen až o čtrnáct let později, a to údajně 21. 8. 1927.) Nato autorka studie připomíná rekvizici za II. světové války: „Tohoto zákroku nebyly ušetřeny ani rosovické zvony. Začátkem 40. let minulého století byly sňaty z věže a odvezeny, též i malý zvon holšínský.“

„O tom, že zde byly původně dva zvony, svědčí kromě jiného i to, že v roce 1946, kdy se zjišťovalo, zda zvony nebyly roztaveny, došlo z Chrámového družstva v

Pelhrimově toto sdělení: „Škoda, že jste nemohli zachránit ani jeden zvon u Vás, protože po stránce historické zvlášť zvon z roku 1913 měl svůj zvláštní význam. Byl to jediný zvon toho druhu z té doby...““

Oltář dodala příbramská firma řezbáře Procházky, autorem oltářního obrazu patronů sv. Petra a Pavla (kterýmžto světcům byla kaple zasvěcena) byl fr. Vachek, podpřevor maltézského řádu. Lustr, kalich a sochu Panny Marie koupila pro kostelík vdova Anna Vitásková, čp. 60. Kolem roku 1940 byl původní oltář nahrazen honosnějším - opatřil ho P. Václav Dyrnyk; sučasně byl sňat oltářní obraz patronů; při oltáři ve výklencích byly umístěny sochy Božského Srdce Páně, sv. Petra a Pavla.

Po vysvěcení kaple sloužil v Rosovicích bohoslužby během let I. světové války až do března 1919, kdy zemřel, P. Martin Oliva z Pičína, pak P. Ant. Soukup (farář v. v., rodák z čp.58). Poté zde působil dobrříšský katecheta Karel Dušek (obec mu patlila 1 600 Kč a byt v domě Matěje Petřika čp. 107) - a obecní zastupitelstvo se ve schůzích 14. a 21. 4. usneslo „aby obec převzala patronát kaple s veškerými právy a povinnostmi jakož i zbylý kapitál z nadace Žáčkovy ku kapli náležející...“ (Což evidovalo obecní zastupitelstvo podle přípisu c. k. okr. hejtmanství ze dne 18. 8. 1907 č. 29.475/H.) Ovšem teprve v roce 1947, po elektrifikaci obce, se začalo i v kostele svítit elektrinou - dotud zde sloužily k osvětlení pouze svíčky...

Pohřby v obci bývaly dříve vypravovány z domova, „z domu smutku“. Zde byl zesnulý vystaven po určité době v otevřené rakvi, aby se s ním rozloučili příbuzní, sousedé a přátelé. Nakonec se dostavil kněz s ministranty, se zesnulým se všichni rozloučili modlitbou, krátkým obřadem, a pak ho doprovodili pěším průvodem na místo posledního odpočinku...

Po válce byly podle původní dokumentace ulity nové zvony, shodné s dřívějšími, a vysvěceny byly 4. 5. 1947: zvon Petr (98 kg), Pavel (58 kg, tzv. umíráček), a Václav (23 kg) pro Holšiny. Vysvětil je ThDr. Josef Miklík, rektor oboříšského kláštera, spolu s P. Václavem Oktábem, pičínským farářem. Okamžitě po vysvěcení zvony poprvé zazněly - k jejich zavěšení bylo v ten den už vše připraveno.

V roce 1978 proběhla oprava věžní krytiny i některých částí interiéru (zrušení kazatelny, zřízení nového obětního stolu), také však nové omítnutí vnější fasády - při ní zmizela pamětní deska s údaji o zřízení kaple a jejím donátoru...

Další úpravy následovaly v letech 1988 - 1989: zvýšení podlahy presbytáře, vestavění zpvědnice do původní otevřené venkovní kaple, vyčištění a konzervování oltářů, zřízení nového ambonu a podlahy pod lavicemi, převedení zvonů na automatické zvonění. V roce 1991 bylo zřízeno vytápění akumulacími kamny, elektromechanické natahování hodin, instalováno poplašné zařízení (i přesto však byly v roce 2000 z kostela ukradeny dvě historické sošky)...

V roce 2003 byla opravena střešní krytina nad zpvědnicí a sakristií, v roce 2004 vyměněna nekvalitní krytina na věži a opravena fasáda věže, osazeny nové prosklené ciferníky věžních hodin.

Kněží, kteří zde - pokud je známo - působili:

P. Martin Oliva počátkem stol. do roku 1913, P. Ant. Soukup 1913 - 1919, P. Karel Dušek 1919 - /?/, P. Frant. Soukup 1936 - 1938 (+), P. Václav Dyrnyk 1938 - 1946, P. Václav Šebek kolem r. 1940, P. Václav Oktábec kolem r. 1946, P. Jos. Král 1950 - 1971 (+), P. Jaroslav Záruba 1972 - 1977, P. Miloslav Cibulka 1978 - 1984, P. Peter Fecko 1985 - 1989, P. Ant. Petrus 1989 - 1994 (+). Do roku 1993, kdy zemřel, zastupoval

faráře v jejich nepřítomnosti P. Václav Hradecký. Tehdy už zanikla farnost Pičín, další v Rosovicích působící byli z Dobříše: P. Viktor Frýdl 1994 - 1998, a P. Stanislav Góra 1998 - dosud.

Zemědělské družstvo Rosovice

Historie současného zemědělského podniku, který v této době hospodaří na výměře zhruba 2900 ha zemědělské půdy, se začala datovat od roku 1949. Tehdejší vedení místní organizace KSČ spolu s akčním výborem NF usilovalo o založení JZD prvního typu. Toto družstvo mělo vzniknout asimilací s již tehdy existujícím družstvem, které bylo založeno za účelem elektrifikace obce v září 1945 a neslo název Družstvo pro rozvod elektrické energie v Rosovicích (zapsané družstvo s ručením omezeným).

V přípravném výboru byli zástupci KSČ, zástupci malých rolníků a funkcionáři uvedeného družstva, kteří se rekrutovali z řad velkých rolníků. Bylo všeobecně známo, že právě vlastníci velkých hospodářství patřili mezi pokrokové a velmi dobré hospodáře. Na podporu svého záměru zorganizoval přípravný výbor v létě roku 1949 společné žně, které proběhly v rozsahu 90 % výměry obilovin na orné půdě katastru obce Rosovice. Ke sklizni byly k dispozici stroje zúčastnivších se zemědělců včetně dvou traktorů.

Vyúčtování sklizně obilovin proběhlo prostřednictvím založených kont v elektrifikačním družstvu podle přesně stanovených pravidel, kdy byly stanoveny přesné částky na jednotlivé úkony a hodinu práce jednotlivých strojů. Tím byla zajištěna objektivnost podílů jednotlivých zúčastněných rolníků na společných žních s tím, že někteří sedláci za svoji práci a služby inkasovali, a jiní naopak za služby a práce dopláceli. Podle pamětníků nebyly nikdy v minulosti žně provedeny v tak krátké době a současně s dobrou úrodou, takže zavládla v obci celková spokojenost.

Ustavující členská schůze JZD v Rosovicích se konala 10. června 1950 v 8 hod. večer v hostinci u Sýkorů. Na této zakládající schůzi vstoupilo do družstva celkem 30 rodin (16 z Holšín a 14 z Rosovic). Výměra sdružené půdy čítala přibližně 170 ha, tj. v průměru 5,7 ha na jedno hospodářství. Z toho lze usuzovat, že do družstva vstoupili především malorolníci. Důvodem, proč vzniklo pouze menšinové družstvo, byl především strach rolníků z velkých statků o vlastní majetek, a samozřejmě to byly i vlivy politické, především způsob začínajícího tlaku vládnoucího režimu na selský stav za účelem kolektivizace zemědělství, kolektivizace vesnice.

Prvním předsedou JZD se stal Antonín Švejnoha. Družstvo převzalo do svého hospodaření majetek družstva pro rozvod elektrické energie včetně pokladní hotovosti a příslušných knih. Tím byla činnost dobrovolně ustaveného a vysoce účelového elektrifikačního družstva, které se významnou měrou zasloužilo o elektrifikaci obce, ukončena.

Další rozšíření družstva se provádělo pomocí tzv. nuceného nájmu, který se týkal z nařízení ONV hospodářských usedlostí v č. 36, 23, 45, 12, 53, 57 a 60. Prostřednictvím HTPÚ (Hospodářsko technické pozemkové úpravy), prováděných na žádost družstva za souhlasu tehdejšího ONV v Dobříši, bylo v katastru obce vyděleno celkem 280 ha

zemědělské půdy. Jejich obhospodařování provádělo družstvo za pomoci STS (Strojně traktorová stanice), která prováděla zejména orbu a setí. Stanice, která sídlila v hospodářské usedlosti č. 103 družstevníka Veselého, prováděla uvedené služby i pro JZD Kotenčice a Buková.

Prostřednictvím adaptací tehdejších stájí začalo družstvo budovat specializované stáje, jako např. vepřín v č. 37 u družstevníka Soukupa, či kravín pro 80 dojníc adaptací stodoly v č. 57 v hospodářství v nuceném nájmu.

Byla to těžká doba - nebyly zkušenosti s řízením takovýchto podniků, a mnohdy chyběly i odborné zkušenosti a znalosti profesního rázu. Od způsobu, jakým byl do družstva získáván další majetek a jak s ním bylo nakládáno, se distancovala i řada členů KSČ.

Významný posun v produktivitě práce byl spojen s rokem 1952, kdy místní STS poprvé nasadila do žní kombajn, čímž se výrazně urychlila vlastní sklizeň obilovin.

V roce 1953 pokračoval nadále násilný způsob kolektivizace, do nuceného nájmu přešly hospodářské usedlosti v č. 47, 48, 61 a 59. V č. 61 byla v témže roce provedena adaptace na kravín pro 80 dojníc s visutou drážkou na odvoz chlévské mrvy a se strojním dojením. Z nových staveb, které družstvo realizovalo „na zelené louce“, to byly drůbežárny na Hůrce, na Sychrově, a poslední v Holšínách. Mimořádný význam pro družstvo měla stavba porodny prasnic na Trávníkách v roce 1955 (která je zachována v provozu do současné doby). V tomto roce vyhlásil ONV Dobříš nucený nájem a přidělil JZD k hospodaření hosp. usedlostí č. 13 a 27, a do JZD Buková č. 51.

V květnu 1955 zemřel po těžké nemoci ve věku 45 let první předseda družstva Ant. Švejnoha. Do čela družstva byl zvolen František Krása z usedlosti č. 86.

Od roku 1956 se datuje výstavba současného areálu zemědělského družstva (stavbou prvního kravína typizovaného objektu K 96, realizovaného Agroprojektem Praha), který leží na jihovýchodní straně obce.

Nedostatky v řízení družstva se řešily na výroční schůzi v roce 1957, kdy byl do čela družstva zvolen Václav Vitásek, č. 82. K posílení výrobní základny družstva byly mu předány v roce 1958 budovy a stroje, se kterými hospodařila STS - jednalo se o objekty v usedlosti č. 9.

Nedostatek pracovních sil se řešil náborem členů do JZD, kdy náborovaný člen se stal i výkonným pracovníkem družstva, a to v nejrůznějších profesích (ošetřovatel zvířat, traktorista, opravář zemědělských strojů, údržbář, stavební dělník - až po profesie agronom, zootechnik, mechanizátor, účetní ap.). Tento nábor začal v roce 1959 a probíhal i v následujícím období za pomoci tehdejšího zemědělského odboru ONV, strany a MNV. Rok 1959 lze tedy považovat za dokončení úplné kolektivizace zemědělského hospodaření, za začátek trendů, vedoucích k vysoké koncentraci a hluboké specializaci zemědělských činností. Současně mělo toto období za následek odcizení se vztahu k rodné hroudě, znamenalo odliv řady zemědělců a jejich dětí za jiným životem, především do měst a do jiných odvětví.

V šedesátých letech družstvo hospodařilo na 812 ha zemědělské půdy; provádělo se rozsáhlé scelování pozemků a jejich odvodňování za přímé finanční podpory státu.

Systém hmotné zainteresovanosti na výsledcích družstva výrazně pokročil prostřednictvím tzv. pracovních jednotek a naturálií. Pracovní jednotka měla podle výkonosti družstva v daném roce přesně stanovenou částku, stejně tak naturální příjem byl

odvozen od výsledků rostlinné a živočišné výroby. O dovolených se vyplácel průměrný počet jednotek.

Vedle budování objektů pro hospodářská zvířata a skladů na objemná krmiva se v družstvu v roce 1962 budovaly sklady na obilí včetně linky na jeho posklizňovou úpravu.

V roce 1963 byl na členské schůzi družstva zvolen do funkce předsedy Bohumil Růžička; družstvo hospodařilo na 817 ha zemědělské půdy a chovalo 689 ks skotu (z toho 236 krav), 607 prasat (z toho 78 prasnic) a 2573 slepic. Dosahované výsledky v pěstování polních plodin a v užítkovosti chovaných zvířat odpovídaly tehdejší době. Členská základna čítala 272 členů, z toho 168 stálých pracovníků. Jeden ze zakládajících členů družstva, ing. Jiří Burian, byl po úspěšných studiích a odborné přípravě jmenován ministrem zemědělství. Za zmínku ještě stojí, že v tomto roce družstvo koupilo na tehdejší dobu špičkový kombajn SK-4 sovětské výroby.

Přímé řízení tehdejšího československého zemědělství přešlo pod samostatné státní orgány krajské a okresní zemědělské správy, které pak spolu s ministerstvem zemědělství představovaly čtyřstupňový systém řízení zemědělství.

V roce 1966 byl za předsedu družstva zvolen V. Krákora, který družstvo řídil do roku 1968. Zajišťování nových členů družstva se i nadále provádělo nábořem pracovníků z jiných resortů národního hospodářství, a dále nábořem žáků ze základních škol do speciálních oborů (opravář zemědělských strojů, kovář-podkovář, traktorista-strojník zemědělských strojů), ale i do oborů společných i pro jiná odvětví národního hospodářství (např. elektrikář, automechanik, zedník, truhlář ap.).

Už koncem šedesátých let lze zaznamenat prosazování linie zvyšování celkové vzdělanosti zemědělského stavu. Projevovalo se to zřizováním samostatných vysokých škol, středních škol a učilišť. Absolventi těchto zařízení postupně začali nahrazovat do důchodu odcházející členy družstev a zaměstnance státních statků. Tak lze zaznamenat, že stranické kádry ve vedení družstev začali nahrazovat skuteční odborníci. Tento trend se stal velmi zřetelným v období let 1960 - 1970.

Bylo to období charakteristické začínající specializací a koncentrací zemědělské prvovýroby. Začínaly se budovat specializované podniky chovů hospodářských zvířat, podniky zaměřené na stavebnictví a meliorace, na údržbu a montáže zemědělské techniky, a v neposlední řadě došlo k zakládání agropodniků, specializovaných na různé služby v rostlinné výrobě. Vesměs šlo o společné zemědělské podniky, kde zakládajícími členy byla tehdejší družstva a státní statky, a tyto podniky měly také přímý vliv na jejich řízení.

Tehdejší JZD Rosovice se tak stalo členem společných zemědělských podniků SZP Trnová (později se tento podnik sloučil se SZP Hluboš se zaměřením na produkci vajec a vepřového masa), Zemědělského stavebního sdružení Příbram a Agrodružstva Dobříš.

K stabilizaci pracovních sil v odvětví zemědělství uvolnil stát přímé finanční podpory do podnikové a družstevní bytové výstavby - na vesnicích se tak objevily první bytové domy, podporována však byla i individuální bytová výstavba, charakteristická dvougeneračními domy. Podpora stavebníkům se poskytovala na základě smluvního ujednání se závazkem stavebníka, případně člena bytového družstva, pracovat po dobu deseti let v příslušném zemědělském podniku. Tato opatření se však svým příznivým vlivem projevila až mnohem později.

Proto také lze zaznamenat, že v reformním roce 1968 pracoval v družstvu stále velký počet důchodců; sezónnost zemědělských činností také znamenala, že v zimním období byl nedostatek práce. Tento problém družstvo řešilo ve spolupráci s průmyslovými podniky, kam byli v zimním období přebyteční pracovníci družstva uvolňováni.

V roce 1968 byl v tajných volbách předsedou družstva zvolen Jiří Šašek, který v družstvu pracoval od roku 1966 ve funkci zootechnika.

Reformy, zahájené již v roce 1967, znamenaly mimo jiné snahu zemědělských podniků eliminovat vliv státní správy na jejich řízení. Bylo vytvořeno Okresní zemědělské sdružení, které nahradilo tehdejší orgán státního řízení OVZS. Jeho zakládajícími členy se staly všechny zemědělské podniky okresu Příbram včetně JZD Rosovice. Toto sdružení působilo na základě vlastních stanov a jednacího řádu, jehož statutárním orgánem bylo představenstvo, v jehož čele stál předseda představenstva, a výkonnou mocí byl pověřen ředitel. Cílem sdružení bylo řízení zemědělské prvovýroby na základě demokratických principů.

Jednotná zemědělská družstva založila na ochranu práv svých členů 1. 11. 1968 Svaz družstevních rolníků, jehož členy se stalo 50 členů rosovického družstva. Po potlačení celospolečenských reforem za pomoci vojsk Varšavské smlouvy došlo k obnovení přímého direktivního systému řízení československého zemědělství. Státní plán se stal základním nástrojem tohoto systému. Tehdejší vedení, tj. KSČ i vláda, si uvědomovalo mimořádný význam doktriny plných žaludků, a proto vyhlásilo cílový program soběstačnosti v produkci potravin mírného pásma. Tomuto programu se podířil veškerý potenciál tehdejšího zemědělství.

Na základě vypracovaných projektů se zřetelem na zvýšení produktivity práce, využití disponibilního kapitálu a lepšího řízení došlo k rozsáhlému slučování JZD do výrazně větších celků. Tento trend se nevyhnul ani JZD Rosovice, které se po počátečním odporu nakonec sloučilo k 1. 1. 1974 s JZD Obořiště a JZD Rudý partyzán Pičín. Tak vznikl podnik o výměře 2 780 ha zemědělské půdy. Předsedou tohoto podniku se stal Emanuel Pavel z JZD Obořiště.

Po tomto sloučení došlo k rozsáhlým technicko-organizačním změnám. Systém vnitropodnikového řízení se realizoval formou hospodářských středisek (obdoba řízení jako u státních statků), později se však ukázal jako málo účinný. Nicméně sdružení a hlavně využití tak rozsáhlého kapitálu, jakým sloučené družstvo začalo disponovat, znamenal začátek jeho nové éry. Zvýšily se výnosy polních plodin, užitkovost v chovech hospodářských zvířat, silně se rozvířela investiční výstavba (horkovzdušná sušárna pícnin, ústřední dílny Obořiště, odchovna mladého skotu pro 700 kusů v Pičíně); v družstvo pracovalo kolem 290 členů, celkový počet členů byl 525.

O úrovni hospodaření svědčily dosahované výnosy, které se pohybovaly u obilovin na úrovni 4 - 4,5 t/ha, u ozimé řepky 2,5 - 2,7 t/ha. U dojníc bylo dosaženo roční užitkovosti 3500 mléka na kus. Družstvo produkovalo ročně kolem 1 600 000 l mléka, 200 t vepřového masa, 300 t drůbežního masa ap..

Družstvo neslo od roku 1978 název JZD SČSP, průměrný měsíční výdělek se dostal na hranici 2800 Kčs. Družstvo zajišťovalo pro své členy stravování ve třech závodních jídelnách, pomáhalo s umístěním dětí v mateřských školkách, členové družstva měli nárok na rekreaci včetně zahraniční, stejně jako na lázeňskou péči.

V roce 1985 v souvislosti s odchodem Emanuela Pavla byl do funkce předsedy zvolen ing. František Valíček. S jeho působením jsou spojeny rozsáhlé organizační

změny, odchod od střediskového systému řízení k odvětvovému přímému řízení. Družstvo provádělo rozsáhlou investiční výstavbu. S využitím státních podpor byly vybudovány tři velkokapacitní seníky, čtyři velkokapacitní silážní žlaby, výkrmna hovězího žíru, opravárenská dílna v Pičíně, moderní odchovna brojlerů na 20 000 kuřat v obci Svaté Pole. Za účelem stabilizace pracovních sil byly postaveny dva desetibytové domy v Rosovicích.

Tyto investice umožnily družstvu postupně vrátit svým členům, stejně jako i bývalým zemědělcům řadu objektů, které užívalo na základě zákonného předpisu o zajištění zemědělské výroby. Velké investice byly vloženy do odvodnění již scelené zemědělské půdy. Družstvo spolupracovalo na výměnách zkušeností s družebními podniky v zahraničí, a to s kolchozem Šarapovo v moskevské oblasti tehdejšího Sovětského svazu, a s LPG Burkau, východoněmeckým družstvem z oblasti Drážďan bývalé NDR.

Vysoký stupeň využívání investic, sdruženého kapitálu a nejnovějších vědeckých poznatků znamenal, že družstvo se zařadilo mezi přední podniky té doby. Intenzita výroby se pohybovala na úrovni průměrných hektarových výnosů kolem 5 t u obilovin, 3 t u řepky, 20 t u brambor. Roční užitkovost ve stájích dosáhla úrovně 4 200 l mléka na jednu dojnicí, 19 odchovaných selat na jednu prasnici, denní přírůstky ve výkrmu skotu se pohybovaly na hranici 850 gramů, ve výkrmu prasat na úrovni 500 gramů. Roční produkce drůbežního masa dosáhla 560 tun. Družstvo trvale vykazovalo zisk a průměrná měsíční mzda člena dosahovala 4 000 Kčs netto.

Listopadem roku 1989 končila éra socialistického hospodaření a družstvo vstoupilo do nových podmínek tržního systému hospodaření, tj. kapitalistického systému.

Bouřlivý závěr roku 1989, který začal 17. listopadu 1989 v Praze potlačením studentské demonstrace, se projevil i v JZD Rosovice. Na 20. prosinec t. r. byla svolána členská schůze, na které dobrovolně odstoupili ze svých funkcí všichni zástupci jednotlivých orgánů družstva včetně předsedy. Členská schůze, která se konala 16. ledna 1990, potom v tajných volbách zvolila nové orgány družstva včetně předsedy, kterým byl zvolen opět ing. Valíček.

Rokem 1991 byly Federálním shromážděním Československé republiky schváleny zákonné normy na zmírnění některých majetkových křivd, k nimž došlo vůči vlastníkům zemědělského a lesního majetku v období let 1948 - 1989. Jsou to především zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, a zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech. Zejména tento druhý zákon (č. 42/1992 Sb.), známý také jako Transformační zákon, se stává klíčovým zákonem pro další existenci všech zemědělských družstev, vzniklých před rokem 1992. Obsahem zákona byl způsob úpravy majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, způsob přizpůsobení vnitřních poměrů družstva obchodnímu zákoníku, případně způsob přeměny družstva na jiný podnikatelský subjekt podle obchodního zákoníku. Povinností družstev bylo vypracování transformačního projektu, ve kterém byl vymezen majetek, který byl zahrnut do čistého jmění, určeného k vypořádání majetkových účastí členů a ostatních oprávněných osob na majetku družstev, a dále již výše uváděné úpravy vnitřních poměrů, případně změn podnikatelského subjektu. Ze zákona bylo umožněno předkládání dalších konkurenčních transformačních projektů, a to všem oprávněným osobám.

V souladu se zákonem svolalo představenstvo družstva 1. valnou hromadu oprávněných osob, která se konala 23. 3. 1992 ve sportovní hale v Dobříši za účasti 652 oprávněných osob. Na této valné hromadě byla zvolena transformační rada, která dohlížela na postup transformace v družstvu, a jejímž předsedou byl zvolen Josef Krása. Transformačního procesu se účastnilo celkem 874 oprávněných osob, mezi něž bylo v souladu se zákonem rozděleno čisté jmění družstva. Na 2. valné hromadě konané 10. 10. 1992 rovněž ve sportovní hale Dobříš za účasti 456 oprávněných osob byl schválen transformační projekt, předložený představenstvem družstva, a to se tímto projektem přeměnilo na družstvo vlastníků. Do družstva přistoupilo z řad oprávněných členů dalších 46 nových členů.

Změna politicko ekonomických podmínek znamenala, že

- družstvo vydalo k soukromému hospodaření přibližně 80 ha zemědělské půdy, na druhé straně převzalo do svého užívání přibližně 300 ha zemědělské půdy v oblasti Jinecka. Výměra obhospodařované půdy se tak přiblížila 2 900 ha;

- původním vlastníkům byly vráceny jejich majetky, a to rodině Kolaříků (část areálu farmy Pičín), Münzbergerů (areály výkrmu drůbeže Buková a Kameňák), ing. Zemanovi (starý areál farmy Obořiště), p. Krásovi (výkrmna drůbeže Svaté Pole), rodinám Vrátných a Kozohorských (sýpka se stodolou ve Svatém Poli), od rodiny Vokurkových se zpětně odkoupil areál služeb v Rosovicích č. 9.

Současně jsou těmto vlastníkům i řadě dalších oprávněných osob vypořádávány jejich restituční nároky - tento proces stále pokračuje.

V důsledku hlubokého propadu cen došlo ke zrušení chovu drůbeže, k restrukturalizaci výrobních činností, hluboké modernizaci technologie chovu dojníc, k nákupu vysoce výkonných strojů, výstavbě vlastní zpracovatelské kapacity - jatek, skladových kapacit na skladování zrnin a jejich posklizňovou úpravu, a k nákupu půdy do vlastnictví družstva.

To znamená, že družstvo výrazným způsobem zvyšovalo produktivitu práce; celkový počet pracovníků klesl čtyřnásobně; výrazně se zvýšila užitkovost v chovu dojníc (6000 l mléka za rok), překročeny byly historicky nejvyšší výnosy minulého období.

Přesto je nezbytné vědět, že jde o náročné období ekonomických nejistot, kdy ceny vstupů vzrostly mnohonásobně, a naproti tomu ceny zemědělských produktů víceméně stagnují. Zemědělci tak evidentně platí daň za sociální smír, neboť pravidlo plných žaludků a následně spokojenosti platí nejen za socialismu, a levné potraviny jsou toho prvním předpokladem. To, že velké podniky ukazují svoji životaschopnost, je důkazem přednosti koncentrace kapitálu, vysoké produktivity práce, možnosti hluboké specializace apod..

I nadále však platí specifická vlastnost zemědělství - že práce v tomto odvětví se musí provádět nejen rukama a hlavou, ale i srdcem, chce-li zemědělec dosáhnout úspěchu.

Ing. František Valíček, CSc.

Prameny a literatura

- Kopáček L. - Léna dobršíšská, 1890
 - Trestní rejstřík 1889 - 1930
 - Kniha vydaných čeledních knížek, domovských listů, vysvědčení zachovalosti 1911 - 1950
 - Kniha vydaných čeledních knížek a domovských listů 1905 - 1940 a 1911 - 1950
 - Obce v číslech, ČSÚ, OO Příbram, 1991 (ex: Retrospektivní lexikon obcí ČSFR)
 - Kroniky obce I (1935 - 1964), II (1965 - 1993) a III (od 1994)
 - Kroniky školy
 - Doubková, J. - Střípky z historie kostela v Rosovicích
 - Zápisy z členských schůzí, schůzí představenstev a valných hromad zemědělského družstva, rozbory z hospodaření družstva
-

Rosovice - Holšiny - Sychrov 2005. Publikaci k 700. výročí vzniku obce Rosovice, 120. výročí vzniku SDH Rosovice a 46. výročí vzniku SDH Holšiny vydal v počtu 500 výtisků Obecní úřad Rosovice.

Zpracoval dr. Jiří Gutwirth, tisková příprava MJFT, tisk PB tisk Přibram.